

NAGYHARSÁNYI ÓVODA
és
SZAVAI TAGÓVODÁJA
PEDAGÓGIAI PROGRAM

Készítette:

Kovács Zita

főigazgató

Elfogadta:

Nagyharsányi Óvoda nevelőtestülete

Hatályba lépés: 2025. szeptember 1.

Érvényesség: visszavonásig

Nagyharsány, 2025

*„Amit a gyermekkorban elvetünk,
azt aratjuk felnőttkorban.”*

Nagyharsányi Óvoda pedagógiai hitvallása

Nagyharsányi Óvoda
Pedagógiai Program

TARTALOMJEGYZÉK

I. AZ INTÉZMÉNY BEMUTATÁSA ÉS ALAPADATAI	2
II. A NEVELÉS PEDAGÓGIAI ALAPJAI	11
III. FENNTARTHATÓSÁGRA NEVELÉS ÉS ZÖLD ÓVODA PROGRAM	22
IV. AZ ÓVODAI NEVELÉS CÉLJA ÉS FELADATAI	35
V. AZ ÓVODAI ÉLET MEGSZERVEZÉSE, A NEVELÉS-OKTATÁS KERETEI ÉS A TEVÉKENYSÉGEK RENDSZERE	54
VI. A GYERMEKEK FEJLŐDÉSÉNEK NYOMON KÖVETÉSE ÉS DOKUMENTÁLÁSA	75
VII. AZ ÓVODA KAPCSOLATRENDSZERE	78
VIII. A PEDAGÓGIAI PROGRAM VÉGREHAJTÁSÁNAK FELTÉTELEI	82
IX. NAGYHARSÁNYI ÓVODA SZAVAI TAGÓVODÁJA PEDAGÓGIAI PROGRAM	87
X. A PEDAGÓGIAI PROGRAM ÉRVÉNYESSÉGE, FELÜLVIZSGÁLATA ÉS ELFOGADÁSA	101

Nagyharsányi Óvoda Pedagógiai Program

I. AZ INTÉZMÉNY BEMUTATÁSA ÉS ALAPADATAI

1.1 Az intézmény alapadatai

Az intézmény neve:

Nagyharsányi Óvoda, Mini Bölcsőde, Könyvtár és Konyha

Székhelyintézmény:

Nagyharsányi Óvoda, Mini Bölcsőde, Könyvtár és Konyha
7822 Nagyharsány, Petőfi utca 2.

Tagintézmény:

Nagyharsányi Óvoda Szavai Tagóvodája
7813 Szava, Kossuth Lajos utca 41.

Fenntartó:

Nagyharsányi Intézményi Társulás
7822 Nagyharsány, Kossuth utca 54.

Intézményünk többcélú köznevelési intézmény, amely óvodai nevelési feladatokat lát el, valamint az intézmény szervezeti keretei között működik mini bölcsőde, könyvtári szolgáltatás és közétkeztetést biztosító konyha is.

A pedagógiai program kizárólag az óvodai nevelés szakmai tartalmát és működési elveit szabályozza; a mini bölcsőde, a könyvtári feladatellátás és a konyha működését külön, ágazati jogszabályok és saját szabályozó dokumentumok rögzítik.

1.2. Az intézmény bemutatása

Nagyharsány település Baranya vármegyében, a Villányi-hegység lábánál, a Szársomlyó hegy közelében helyezkedik el. A település földrajzi elhelyezkedése, természeti környezete és hagyományai meghatározó szerepet töltenek be az itt élő közösség életében.

Óvodánk a település egyik fontos közösségi intézménye, amely hosszú múltra tekint vissza. Az első óvodai jellegű gyermekellátás a településen már a XX. század első felében megjelent. Hivatalosan **1950-ben szervezték meg az egy csoportos óvodát**, amely kezdetben egy lakóépületben működött.

Nagyharsányi Óvoda Pedagógiai Program

Az intézmény az évek során folyamatos fejlődésen ment keresztül. A település gyermeklétszámának növekedésével párhuzamosan az óvoda bővült és korszerűsödött.

A 2013–2014-es időszakban jelentős fejlesztés valósult meg, melynek során az óvoda épülete teljes felújításon és bővítésen esett át. Az új intézményépület korszerű, a gyermekek életkori sajátosságaihoz igazodó környezetet biztosít, amely alkalmas a minőségi óvodai nevelőmunka megvalósítására.

Az intézményben többek között az alábbi helyiségek kerültek kialakításra:

- csoportszobák a gyermekek foglalkoztatására
- gyermeköltözők és mosdók
- fejlesztő- és logopédiai szoba
- tornaszoba és tornaszertár
- orvosi szoba elkülönítő helyiséggel
- nevelői szoba és tárgyaló

Az intézmény tárgyi feltételei biztosítják a gyermekek egészséges fejlődéséhez szükséges környezetet, valamint lehetőséget nyújtanak a sajátos nevelési igényű gyermekek fogadására is.

Az óvodai nevelés során különös figyelmet fordítunk a gyermekek testi, lelki és értelmi fejlődésének támogatására, valamint a gyermekek biztonságos, szeretetteljes környezetben történő nevelésére.

1.3. A település társadalmi jellemzői

A településen élő családok szociális és gazdasági helyzete változatos képet mutat. Az óvodába járó gyermekek között rendszeresen jelen vannak hátrányos helyzetű és halmozottan hátrányos helyzetű családokból érkező gyermekek, ezért intézményünk kiemelt feladatként kezeli a hátránykompenzációt és az esélyteremtést.

Az ilyen családi háttérrel rendelkező gyermekek esetében az óvodai nevelés kiemelt szerepet játszik a társadalmi különbségek csökkentésében, az esélyegyenlőség megteremtésében, valamint a gyermekek harmonikus fejlődésének támogatásában.

Intézményünk ezért pedagógiai munkájában kiemelten foglalkozik:

- a hátránykompenzációval
- az esélyteremtéssel

Nagyharsányi Óvoda Pedagógiai Program

- az egyéni fejlődési ütem figyelembevételével
- a differenciált fejlesztéssel
- a családokkal való együttműködéssel

1.4. Az intézmény csoportszerkezete

Óvodánkban jelenleg **három életkor szerint szervezett homogén óvodai csoport működik:**

- kiscsoport
- középső csoport
- nagycsoport

A gyermeklétszám a nevelési évek során a beiratkozások és egyéb változások függvényében alakul.

Az óvodai csoportok szervezése során figyelembe vesszük a gyermekek életkori sajátosságait, fejlettségi szintjét, valamint a hatékony pedagógiai munka feltételeit.

1.5. Az intézmény pedagógiai arculata

Óvodánk pedagógiai munkájában kiemelt szerepet kap:

- a **környezeti nevelés,**
- a **hátránykompenzáció,**
- valamint az **esélyteremtés.**

Pedagógiai tevékenységünk során törekszünk arra, hogy a gyermekek megismerjék és megszeressék a természeti környezetet, kialakuljon bennük a természet iránti tisztelet és felelősségérzet.

A környezeti nevelés a mindennapi tevékenységek során jelenik meg, különös tekintettel a természet megfigyelésére, a környezettudatos magatartás kialakítására és a fenntarthatóság szemléletének megalapozására.

A hátrányos helyzetű gyermekek támogatása érdekében pedagógiai munkánk során kiemelten alkalmazzuk:

- a differenciált fejlesztést

Nagyharsányi Óvoda Pedagógiai Program

- az egyéni bánásmódot
- a személyre szabott fejlesztési lehetőségeket

Célunk, hogy minden gyermek számára biztosítsuk a fejlődéshez szükséges támogató környezetet és a sikeres iskolakezdéshez szükséges készségek kialakulását.

1.6. Az intézmény pedagógiai értékrendje

Óvodánk pedagógiai munkájának alapját egy olyan értékrend képezi, amely a gyermek személyiségének tiszteletére, a közösségi együttélés értékeire és a környezet iránti felelősségre épül. Nevelőmunkánk során arra törekszünk, hogy a gyermekek olyan értékekkel találkozzanak az óvodai mindennapokban, amelyek segítik őket a harmonikus személyiségfejlődésben és a közösségi életre való felkészülésben.

Pedagógiai gyakorlatunkban kiemelt jelentőséget tulajdonítunk az érzelmi biztonságot nyújtó óvodai környezet kialakításának. A gyermekek számára fontos, hogy az óvodai közösségben elfogadást, biztonságot és szeretetteljes légkört tapasztaljanak meg. Az elfogadó pedagógiai szemlélet hozzájárul a gyermekek önbizalmának fejlődéséhez, valamint az egymás iránti tisztelet és empátia kialakulásához.

Intézményünk pedagógiai értékrendjének meghatározó elemei közé tartozik a természet tisztelete és a környezeti értékek megbecsülése. A fenntarthatóság szemlélete a mindennapi tevékenységek során jelenik meg, és hozzájárul ahhoz, hogy a gyermekekben kialakuljon a környezet iránti felelősség és gondoskodás igénye.

Fontos értéknek tekintjük az együttműködést és a közösségi élményeket. Az óvodai élet során a gyermekek megtapasztalják az együtt játszás, az egymásra figyelés és a közös tevékenységek örömeit. A közösségi élmények hozzájárulnak a szociális készségek fejlődéséhez, valamint a közösséghez tartozás érzésének kialakulásához.

Pedagógiai értékrendünkben hangsúlyos szerepet kap az esélyegyenlőség biztosítása. Törekszünk arra, hogy minden gyermek számára biztosítsuk a fejlődéshez szükséges feltételeket, figyelembe véve az egyéni sajátosságokat, a családi háttérrel és a gyermekek eltérő fejlődési ütemét.

Óvodánk értékrendjének fontos része a családokkal való partneri együttműködés. A szülőkkel kialakított bizalmi kapcsolat hozzájárul ahhoz, hogy a gyermekek számára egységes nevelési környezet alakuljon ki, amely támogatja a személyiség fejlődését és a közösségi beilleszkedést.

Az intézmény pedagógiai értékrendje tehát az alábbi alapvető értékekre épül:

Nagyharsányi Óvoda Pedagógiai Program

- a gyermek személyiségének tisztelete és elfogadása
- érzelmi biztonságot nyújtó pedagógiai környezet
- a természet szeretete és a környezeti értékek megbecsülése
- közösségi élmények és együttműködés
- esélyegyenlőség és hátránykompenzáció
- a családokkal való partneri együttműködés

Célunk, hogy az óvodai nevelés során a gyermekek olyan pozitív élményekkel és értékekkel gazdagodjanak, amelyek megalapozzák későbbi társadalmi beilleszkedésüket és felelős gondolkodásukat.

1.7. A pedagógiai program jogszabályi háttere

Az óvoda pedagógiai programja a hatályos magyar jogszabályok figyelembevételével készült. Az intézmény nevelő-oktató munkáját, működését és a gyermekek jogainak érvényesülését az alábbi törvények és rendeletek szabályozzák.

A köznevelési rendszerre vonatkozó alapvető jogszabályok

- **2023. évi LII. törvény** a pedagógusok új életpályájáról.
- **401/2023. (VIII. 30.) Korm. rendelet** a pedagógusok új életpályájáról szóló 2023. évi LII. törvény végrehajtásáról.
- **2011. évi CXC. törvény** a nemzeti köznevelésről.
- **229/2012. (VIII. 28.) Korm. rendelet** a nemzeti köznevelésről szóló törvény végrehajtásáról.
- **20/2012. (VIII. 31.) EMMI rendelet** a nevelési-oktató intézmények működéséről és a köznevelési intézmények névhasználatáról.
- **362/2012. (XII. 17.) Korm. rendelet** az Óvodai nevelés országos alapprogramjáról.
- **32/2012. (X. 8.) EMMI rendelet** a sajátos nevelési igényű gyermekek óvodai nevelésének irányelveiről.

Gyermekvédelmi és esélyegyenlőségi jogszabályok

- **1997. évi XXXI. törvény** a gyermekek védelméről és a gyámügyi igazgatásról.
- **149/1997. (IX. 10.) Korm. rendelet** a gyámhatóságokról, valamint a gyermekvédelmi és gyámügyi eljárásról.
- **2003. évi CXXV. törvény** az egyenlő bánásmódról és az esélyegyenlőség előmozdításáról.

Nagyharsányi Óvoda Pedagógiai Program

- **1998. évi XXVI. törvény** a fogyatékos személyek jogairól és esélyegyenlőségük biztosításáról.

Az intézmények működésére vonatkozó egyéb jogszabályok

- **2011. évi CXCV. törvény** az államháztartásról.
- **368/2011. (XII. 31.) Korm. rendelet** az államháztartási törvény végrehajtásáról.
- **335/2005. (XII. 29.) Korm. rendelet** a közfeladatot ellátó szervek iratkezelésének általános követelményeiről.
- **2011. évi CXII. törvény** az információs önrendelkezési jogról és az információszabadságról.
- **1995. évi LXVI. törvény** a közokiratokról, közlevéltárakról és a magánlevéltári anyag védelméről.
- **2015. évi CCXXII. törvény** az elektronikus ügyintézés és a bizalmi szolgáltatások általános szabályairól.

Esélyteremtés és esélyegyenlőség jogszabályi háttere

- **2003. évi CXXV. törvény az egyenlő bánásmódról és az esélyegyenlőség előmozdításáról**
- **2011. évi CXC. törvény a nemzeti köznevelésről**
Szabályozza a köznevelési rendszer működését, kiemelve a hátrányos helyzetű és halmozottan hátrányos helyzetű gyermekek támogatását.
- **363/2012. (XII. 17.) Korm. rendelet az Óvodai nevelés országos alapprogramjáról**
Az óvodai nevelés alapelvei között szerepel az esélyegyenlőség biztosítása, az inkluzív nevelés és a hátrányok csökkentése.
- **32/2012. (X. 8.) EMMI rendelet a sajátos nevelési igényű gyermekek óvodai nevelésének irányelveiről**
Az inkluzív nevelés pedagógiai alapelveit és módszereit határozza meg.
- **1997. évi XXXI. törvény a gyermekek védelméről és a gyámügyi igazgatásról**
A gyermekek védelmét, jólétét és a veszélyeztetettség megelőzését szolgálja.
- **1998. évi XXVI. törvény a fogyatékos személyek jogairól és esélyegyenlőségük biztosításáról**
A fogyatékossgal élő személyek társadalmi integrációját és egyenlő hozzáférését támogatja.
- **2011. évi CLXXIX. törvény a nemzetiségek jogairól**
Biztosítja a nemzetiségi gyermekek anyanyelvi és kulturális identitásának megőrzését az oktatásban.

Nagyharsányi Óvoda Pedagógiai Program

1.8. A helyi sajátosságok szerepe az intézmény pedagógiai munkájában

Óvodánk pedagógiai tevékenységét jelentős mértékben meghatározzák a település természeti, társadalmi és kulturális sajátosságai. Nagyharsány és a környező települések gazdag természeti környezete, a Villányi-hegység közelsége, valamint a települési közösség hagyományai lehetőséget teremtenek arra, hogy a gyermekek már kisgyermekkorban közvetlen kapcsolatba kerüljenek a természeti környezettel.

A természet közelsége kedvező feltételeket biztosít a gyermekek számára a közvetlen tapasztalatszerzésre, a megfigyelésekre, a természet jelenségeinek megismerésére. A természeti környezetben szerzett élmények hozzájárulnak a gyermekek érzelmi fejlődéséhez, a természet iránti pozitív attitűd kialakulásához, valamint a környezettudatos magatartás megalapozásához.

Pedagógiai gyakorlatunk során arra törekszünk, hogy a gyermekek életkori sajátosságaihoz igazodva minél több lehetőséget biztosítsunk a természet közvetlen megtapasztalására. A séták, kirándulások, szabadtéri tevékenységek, valamint az udvari játékok során a gyermekek megfigyelhetik az évszakok változását, az élővilág sokszínűségét, és közvetlen élményeket szerezhetnek a természeti környezetről.

A környezeti nevelés pedagógiai programunk egyik kiemelt területe, amely nem különálló tevékenységként jelenik meg, hanem átszövi az óvodai nevelés teljes folyamatát. A gyermekek mindennapi tevékenységei során törekszünk arra, hogy kialakuljon bennük a természet iránti tisztelet, a környezet megóvásának igénye, valamint a felelősségteljes gondolkodás a természeti értékek iránt.

1.9. A család és az óvoda együttműködésének jelentősége

Az óvodai nevelés a családi nevelés kiegészítőjeként működik. A gyermek személyiségének fejlődésében meghatározó szerepet tölt be a családi háttér, a családban szerzett tapasztalatok és élmények.

Intézményünk pedagógiai munkájának fontos alapelve a családokkal való partneri együttműködés kialakítása és fenntartása. Törekszünk arra, hogy a szülőkkel kölcsönös bizalmon és tiszteleten alapuló kapcsolat alakuljon ki, amely elősegíti a gyermekek harmonikus fejlődését.

A szülőkkel való kapcsolattartás különböző formákban valósul meg, többek között:

Nagyharsányi Óvoda Pedagógiai Program

- napi személyes kapcsolattartás
- szülői értekezletek
- fogadóórák
- közös rendezvények
- családi programok

Az együttműködés során fontosnak tartjuk a folyamatos tájékoztatást a gyermek fejlődéséről, az óvodai élet eseményeiről, valamint a nevelési feladatokról.

A család és az óvoda közötti együttműködés hozzájárul ahhoz, hogy a gyermekek számára egységes nevelési környezet alakuljon ki, amely elősegíti a biztonságérzet kialakulását és a személyiség harmonikus fejlődését.

1.10. A gyermekek fejlődését támogató pedagógiai környezet

Óvodánkban olyan pedagógiai környezet kialakítására törekszünk, amely elősegíti a gyermekek testi, lelki és értelmi fejlődését.

A csoportszobák berendezése, a játékkészlet, valamint a pedagógiai eszközök kiválasztása során figyelembe vesszük a gyermekek életkori sajátosságait és fejlődési szükségleteit. A csoportszobákban kialakított játéksarkok lehetőséget biztosítanak a különböző tevékenységek – például szerepjáték, építőjáték, kreatív tevékenységek – megvalósítására.

Fontosnak tartjuk a gyermekek számára nyugodt, biztonságos és esztétikus környezet biztosítását. A rendezett környezet elősegíti a gyermekek önállóságának fejlődését, a rend iránti igény kialakulását, valamint a közösségi együttélés szabályainak elsajátítását.

Az udvari környezet szintén fontos szerepet tölt be a gyermekek fejlődésében. Az udvari játék lehetőséget biztosít a mozgásigény kielégítésére, a szabad levegőn történő tevékenységekre, valamint a természet közvetlen megtapasztalására.

1.11. A hátránykompenzáció szerepe az intézmény pedagógiai munkájában

Nagyharsányi Óvoda Pedagógiai Program

Intézményünk pedagógiai tevékenységének egyik kiemelt területe a hátránykompenzáció és az esélyteremtés.

Az óvodába érkező gyermekek családi háttere sok esetben eltérő, ezért pedagógiai munkánk során törekszünk arra, hogy minden gyermek számára biztosítsuk az egyéni fejlődéshez szükséges feltételeket.

A hátrányos helyzetű gyermekek támogatása érdekében különös figyelmet fordítunk:

- a differenciált pedagógiai módszerek alkalmazására
- az egyéni fejlesztés lehetőségeinek biztosítására
- a szociális készségek fejlesztésére
- a kommunikációs és nyelvi képességek támogatására

A gyermekek fejlődésének nyomon követése lehetőséget biztosít arra, hogy időben felismerjük az esetleges lemaradásokat, és megfelelő pedagógiai támogatást nyújtunk a gyermekek számára.

Az esélyegyenlőség biztosítása érdekében intézményünk együttműködik a gyermekek fejlődését segítő szakemberekkel, valamint a pedagógiai szakszolgálatokkal.

1.12. Az intézmény szerepe a helyi közösség életében

Óvodánk nemcsak nevelési intézmény, hanem a település közösségi életének is fontos színtere.

Az intézmény aktívan részt vesz a település kulturális és közösségi rendezvényeiben, valamint törekszik a helyi hagyományok ápolására és továbbadására.

A közösségi programok lehetőséget biztosítanak a gyermekek számára arra, hogy megismerjék lakóhelyük értékeit, hagyományait, valamint kapcsolatba kerüljenek a helyi közösséggel.

A közösségi élmények hozzájárulnak a gyermekek identitásának fejlődéséhez, valamint a közösséghez való tartozás érzésének kialakulásához.

II. A NEVELÉS PEDAGÓGIAI ALAPJAI

Nagyharsányi Óvoda Pedagógiai Program

2.1. Gyermekkép

Az óvodai nevelés középpontjában a gyermek áll, aki fejlődő személyiség, egyedi és megismételhetetlen individuum, valamint egyben szociális lény. A gyermek fejlődését genetikai adottságai, érési folyamatai, a családi nevelés, valamint a társadalmi és természeti környezet hatásai együttesen alakítják.

Az óvodai nevelés során tiszteletben tartjuk a gyermek személyiségének méltóságát, jogait és alapvető szükségleteit. Nevelőmunkánk során figyelembe vesszük a gyermekek egyéni sajátosságait, eltérő fejlődési ütemét, képességeit, érdeklődését és családi háttérét.

A gyermek számára biztosítjuk az elfogadó, szeretetteljes, biztonságos légkört, amely elősegíti személyiségének harmonikus fejlődését. Az óvodai élet alapját a szabad játék, az élményszerű tevékenységek és a tapasztalatszerzés biztosítja.

Pedagógiai gyakorlatunkban törekszünk arra, hogy minden gyermek számára biztosított legyen a fejlődéshez szükséges feltételrendszer, valamint az egyéni képességeket figyelembe vevő differenciált fejlesztés.

Kiemelt figyelmet fordítunk a hátrányos helyzetű és halmozottan hátrányos helyzetű gyermekek támogatására, az esélyegyenlőség megteremtésére, valamint a társadalmi különbségek csökkentésére. Nevelőmunkánk során törekszünk arra, hogy minden gyermek számára biztosítsuk az egyenlő hozzáférést a fejlődési lehetőségekhez.

Az inkluzív pedagógiai szemlélet értelmében elfogadjuk és tiszteletben tartjuk a gyermekek közötti különbségeket, és támogatjuk az egyéni fejlődési utak kibontakozását.

Nevelésünk során kiemelt szerepet kap a környezettudatos szemlélet kialakítása, a természet szeretetének és tiszteletének megalapozása, valamint a fenntartható gondolkodásmód fejlesztése.

2.2. A pedagógiai program összefoglalása

Intézményünk pedagógiai programja a gyermekközpontú, befogadó és élményalapú nevelési szemléletre épül. Az óvodai nevelést a gyermekek egyéni szükségleteinek, fejlődési sajátosságainak és életkori jellemzőinek figyelembevételével szervezzük, biztosítva számukra az érzelmi biztonságot nyújtó, támogató és elfogadó környezetet.

Pedagógiai munkánk alapja az Óvodai Nevelés Országos Alapprogramja, amely meghatározza az óvodai nevelés alapelveit, céljait és feladatait. Programunk kiemelt célja a gyermekek

Nagyharsányi Óvoda Pedagógiai Program

harmonikus személyiségfejlődésének támogatása, az egyéni képességek kibontakoztatása, valamint az esélyegyenlőség biztosítása.

Intézményünk pedagógiai arculatának meghatározó eleme a környezeti nevelés és a fenntarthatóság pedagógiája. A Zöld Óvoda program keretében a természet szeretetére, a környezettudatos magatartás kialakítására és a fenntartható életmód alapjainak megalapozására neveljük a gyermekeket. A környezeti nevelés nem csupán egy-egy tevékenységben jelenik meg, hanem az óvodai élet egészét átható szemléletként van jelen: a mindennapi tevékenységekben, a jeles napok feldolgozásában, az udvari és természeti megfigyelésekben, valamint a közösségi programokban.

Kiemelt figyelmet fordítunk a gyermekek egyéni fejlődési ütemének tiszteletben tartására. A differenciált pedagógiai módszerek alkalmazásával támogatjuk a különböző képességű gyermekek fejlődését, biztosítva az egyéni bánásmód elvének érvényesülését. Az inkluzív pedagógiai szemlélet jegyében az SNI, BTMN, valamint hátrányos és halmozottan hátrányos helyzetű gyermekek számára is olyan nevelési környezetet biztosítunk, amely elősegíti fejlődésüket és közösségi beilleszkedésüket.

A gyermekek fejlődését folyamatos pedagógiai megfigyeléssel követjük nyomon. A fejlődési dokumentáció és az egyéni fejlesztési tervek segítségével tudatosan támogatjuk a gyermekek képességeinek alakulását, és rendszeresen tájékoztatjuk a szülőket a fejlődésük alakulásáról.

Fontos feladatunk a tehetségígéretes gyermekek képességeinek kibontakoztatása is. A tehetséggondozás az óvodai élet természetes részeként, a játékos tanulási helyzetekben és gazdagító tevékenységek során valósul meg, támogatva a gyermekek kreativitását, kíváncsiságát és kezdeményezőképességét.

Pedagógiai programunk nagy hangsúlyt helyez a családokkal való együttműködésre. Az óvoda és a család partneri kapcsolatára építve törekszünk arra, hogy a gyermekek számára egységes, támogató nevelési környezet alakuljon ki.

Intézményünk pedagógiai tevékenységének középpontjában a játék áll, amely a gyermekek alapvető tevékenysége és fejlődésük legfontosabb eszköze. A játék során szerzett tapasztalatok, élmények és közösségi élmények hozzájárulnak a gyermekek érzelmi, értelmi és szociális fejlődéséhez.

Pedagógiai programunk célja, hogy az óvodából kikertülő gyermekek nyitott, érdeklődő, együttműködésre képes, a természet és környezet értékei iránt érzékeny személyiségekké váljanak, akik megfelelő alapokkal rendelkeznek az iskolai életbe való sikeres bekapcsolódáshoz.

Nagyharsányi Óvoda Pedagógiai Program

2.3. Óvodakép

Az óvoda a köznevelési rendszer szakmailag önálló nevelési intézménye, amely a családi nevelés kiegészítőjeként működik. Az óvodai nevelés célja a gyermekek sokoldalú, harmonikus fejlődésének elősegítése, a személyiség kibontakoztatása, valamint a gyermekek életkori és egyéni sajátosságainak figyelembevételével a fejlődés támogatása.

Intézményünk pedagógiai gyakorlatában a gyermekközpontú, befogadó és támogató szemlélet érvényesül. Olyan nevelési környezetet biztosítunk, amely elősegíti a gyermekek biztonságérzetének kialakulását, a közösségi kapcsolatok fejlődését és az önálló tapasztalatszerzést.

Az óvodai nevelés alapját a gyermekek életkori sajátosságainak megfelelő tevékenységek, elsősorban a játék, valamint az élményalapú tanulás biztosítják.

Óvodánk pedagógiai munkájában kiemelt jelentőséggel bír a hátránykompenzáció és az esélyteremtés. Különös figyelmet fordítunk azon gyermekek támogatására, akik szociális, kulturális vagy családi körülményeik miatt fokozott pedagógiai segítséget igényelnek.

A gyermekek fejlődésének támogatása érdekében fontosnak tartjuk a családokkal való együttműködést, a szülők partnerként való bevonását a nevelési folyamatba.

Intézményünk pedagógiai arculatában meghatározó szerepet tölt be a környezeti nevelés. A gyermekek mindennapi tevékenységei során lehetőséget biztosítunk a természeti környezet megismerésére, a természet értékeinek felfedezésére, valamint a környezet iránti felelősségteljes magatartás kialakítására.

A környezeti nevelés során törekszünk arra, hogy a gyermekekben kialakuljon a természet szeretete, a környezet védelmének igénye és a fenntartható életmód iránti nyitottság.

2.4. Az óvodai nevelés pedagógiai alapelvei

Óvodai nevelőmunkánk során az alábbi alapelvek érvényesülnek:

- a gyermeket tisztelet, elfogadás, szeretet és bizalom övezi
- a gyermek személyiségének tiszteletben tartása és egyéni fejlődési ütemének figyelembevétele
- a gyermekek számára biztonságos, szeretetteljes, érzelmi biztonságot nyújtó környezet megteremtése
- a játék elsődlegességének biztosítása az óvodai nevelés folyamatában

Nagyharsányi Óvoda Pedagógiai Program

- az egyéni képességekhez igazodó differenciált fejlesztés alkalmazása
- az esélyegyenlőség biztosítása és a társadalmi különbségek csökkentésére irányuló pedagógiai törekvések
- a hátránykompenzáció és a felzárkóztatás pedagógiai eszközeinek tudatos alkalmazása
- a befogadó, inkluzív pedagógiai szemlélet érvényesítése
- a család és az óvoda együttműködésének erősítése
- a környezeti nevelés és a fenntartható szemlélet megalapozása
- a gyermekek aktív részvételére épülő tapasztalatszerzés biztosítása
- a közösségi értékek, a tolerancia és az együttműködés fejlesztése
- a gyermekek testi, lelki és értelmi fejlődésének támogatása.

2.5. A gyermek fejlődésének pedagógiai értelmezése

Az óvodáskor a gyermek fejlődésének kiemelten fontos időszaka, amely meghatározó szerepet játszik a személyiség későbbi alakulásában. Ebben az életkorban a gyermek fejlődése komplex módon zajlik, amelyben a biológiai érés, a pszichológiai folyamatok, valamint a szociális környezet egyaránt meghatározó szerepet töltenek be.

Az óvodai nevelés feladata, hogy a gyermek fejlődéséhez olyan támogató környezetet biztosítson, amelyben lehetőség nyílik a testi, érzelmi, szociális és értelmi képességek harmonikus kibontakozására. A fejlődés egyéni ütemének tiszteletben tartása alapvető pedagógiai követelmény, ezért nevelőmunkánk során kiemelten fontosnak tartjuk az egyéni különbségek figyelembevételét.

A gyermek fejlődésének támogatása során törekszünk arra, hogy olyan pedagógiai helyzeteket teremtsünk, amelyek lehetőséget biztosítanak az önálló tapasztalatszerzésre, a felfedezés örömeire és az aktív tanulásra. A gyermek számára az élményszerű tevékenységek és a szabad játék biztosítják azokat a feltételeket, amelyek révén saját tapasztalatain keresztül ismeri meg a világot.

2.6. Az egyéni bánásmód érvényesítése

Az óvodai nevelés egyik alapvető pedagógiai elve az egyéni bánásmód alkalmazása. Minden gyermek eltérő képességekkel, érdeklődéssel, temperamentummal és családi háttérrel érkezik

Nagyharsányi Óvoda Pedagógiai Program

az óvodába, ezért a pedagógiai munka során törekszünk arra, hogy a gyermekek egyéni szükségleteihez igazodó fejlesztést valósítsunk meg.

Az egyéni bánásmód érvényesítése során figyelembe vesszük:

- a gyermekek fejlődési ütemét,
- képességeit és készségeit,
- érdeklődését és motivációját,
- családi hátterét és szociális környezetét.

A differenciált pedagógiai módszerek alkalmazása lehetővé teszi, hogy a gyermekek saját képességeikhez mérten fejlődjenek, és sikerélményekhez jussanak a mindennapi tevékenységek során.

A differenciálás a tevékenységek szervezésében (időtartam, eszközhasználat, feladathelyzetek nehézsége, pedagógusi támogatás mértéke), valamint az egyéni és kiscsoportos fejlesztési helyzetek tudatos kialakításában valósul meg.

- **Időtartam szerinti differenciálás** – a gyermekek különböző időt kapnak a tevékenység elvégzésére.
- **Eszközhasználat szerinti differenciálás** – más-más eszközt adsz a gyerekeknek (pl. kés- nagyoknak)
- **Feladathelyzet nehézségének differenciálása** – különböző szintű feladatok.
- **Pedagógusi támogatás mértéke szerinti differenciálás** – eltérő mértékű segítségnyújtás.

Tartalom szerinti differenciálás

A tevékenység tartalma/ témája más-más a gyermekek érdeklődése vagy fejlettsége szerint.

Munkaforma szerinti differenciálás

- egyéni munka
- páros tevékenység
- kiscsoportos tevékenység

Tempó szerinti differenciálás

A gyermekek saját fejlődési tempójukban dolgozhatnak.

Motiváció szerinti differenciálás

A pedagógus a gyermekek érdeklődéséhez igazítja a feladatot vagy játékot.

Nagyharsányi Óvoda Pedagógiai Program

Tevékenységválasztás szerinti differenciálás

A gyermekek több tevékenység közül választhatnak (szabad játék, alkotás, építés stb.).

Szervezési mód szerinti differenciálás

A pedagógus eltérő módon szervezi a tanulási helyzetet (pl. külön játékhelyzet/ játéksarok).

2.7. Az inkluzív nevelés pedagógiai jelentősége

Intézményünk pedagógiai szemléletében kiemelt szerepet kap az inkluzív nevelés. Az inklúzió azt jelenti, hogy az óvodai közösség minden gyermeket elfogad, tiszteletben tartja az egyéni különbségeket, és biztosítja a fejlődéshez szükséges pedagógiai támogatást.

Az inkluzív pedagógiai szemlélet megvalósítása során törekszünk arra, hogy a gyermekek megtapasztalják az egymás iránti elfogadást, a segítőkészséget és az együttműködés fontosságát.

Az inkluzív nevelés során külön figyelmet fordítunk:

- a sajátos nevelési igényű gyermekek támogatására,
- a hátrányos helyzetű gyermekek felzárkóztatására,
- az egyéni képességek kibontakoztatására.

A gyermekek közötti különbségek elfogadása hozzájárul a tolerancia, az empátia és a szociális érzékenység fejlődéséhez.

2.8. A környezeti nevelés pedagógiai szerepe

Óvodánk pedagógiai programjában a környezeti nevelés kiemelt szerepet tölt be. A környezeti nevelés célja, hogy a gyermekekben kialakuljon a természet iránti pozitív érzelmi viszony, valamint a környezet védelmére irányuló felelősségteljes magatartás.

A gyermekek számára a természet közelsége számos lehetőséget biztosít a tapasztalatszerzésre, a megfigyelésekre és a felfedezés örömeinek megtapasztalására.

A környezeti nevelés során törekszünk arra, hogy a gyermekek:

Nagyharsányi Óvoda Pedagógiai Program

- megismerjék a természeti környezet alapvető jelenségeit,
- felismerjék az ember és a természet kapcsolatát,
- kialakuljon bennük a környezet megóvásának igénye.

A fenti elemeket éves tervezésünkben és projektjeinkben is megjelenítjük, így a környezeti nevelés intézményi szinten tervezett, következetes pedagógiai folyamatként működik.

A mindennapi tevékenységek során lehetőséget biztosítunk a természet közvetlen megfigyelésére, a környezetben végzett tevékenységekre, valamint a környezettudatos szokások kialakítására.

2.9. A játék szerepe a gyermek fejlődésében

Az óvodai nevelés meghatározó tevékenysége a játék. A játék a gyermek legtermészetesebb tevékenységi formája, amely során a gyermek aktívan fedezi fel környezetét, feldolgozza élményeit és tapasztalatait.

A játék során fejlődnek a gyermek:

- szociális képességei,
- kommunikációs készségei,
- kreativitása és képzelete,
- problémamegoldó gondolkodása.

Az óvodapedagógus feladata, hogy biztosítsa a játékhoz szükséges feltételeket, valamint támogassa a gyermekek játéktevékenységének gazdagodását.

2.10. A pedagógus szerepe a nevelési folyamatban

Az óvodapedagógus személyisége meghatározó hatással van a gyermekek fejlődésére. A pedagógus magatartása, kommunikációja és viselkedése modellértékű a gyermekek számára.

Az óvodapedagógus feladata, hogy:

- támogató, elfogadó légkört teremtsen,
- ösztönözze a gyermekek önálló tevékenységét,

Nagyharsányi Óvoda Pedagógiai Program

- segítse a gyermekek közötti pozitív kapcsolatok kialakulását,
- támogassa a gyermekek fejlődését a mindennapi tevékenységek során.

A pedagógus szerepe nemcsak az ismeretek közvetítésében, hanem a gyermekek személyiségének formálásában és a közösségi értékek közvetítésében is meghatározó.

2.11. A pedagógiai alapelvek érvényesülése a mindennapi nevelőmunkában

Az intézmény pedagógiai alapelvei a mindennapi nevelési gyakorlatban valósulnak meg. A gyermekek számára biztosított tevékenységek, a pedagógiai módszerek, valamint az óvodai élet szervezése mind azt szolgálják, hogy a gyermekek harmonikus fejlődése megvalósuljon.

A pedagógiai alapelvek érvényesítése során törekszünk arra, hogy:

- a gyermekek aktív részesei legyenek a nevelési folyamatnak,
- a tanulás élményszerű és tevékenységközpontú legyen,
- a gyermekek számára biztosított legyen az önálló tapasztalatszerzés lehetősége.

A pedagógiai alapelvek következetes alkalmazása hozzájárul ahhoz, hogy az óvodai nevelés eredményesen támogassa a gyermekek személyiségének fejlődését és az iskolai életre való felkészülést.

2.12. A nemzeti identitás és kulturális hagyományok megalapozása

Az óvodai nevelés során fontos feladat a gyermekekben a nemzeti identitás alapjainak kialakítása, a magyar kulturális értékek és hagyományok megismertetése. A gyermekek életkori sajátosságaihoz igazodva törekszünk arra, hogy megismerjék lakóhelyük, szűkebb környezetük és hazájuk kulturális értékeit.

A nemzeti identitás megalapozása az óvodai nevelés során elsősorban érzelmi alapokon történik. A gyermekek közvetlen élményeiken keresztül tapasztalják meg a közösséghez tartozás érzését, valamint a hagyományok jelentőségét.

Az óvodai nevelés során fontos szerepet kap:

- a magyar népi hagyományok megismertetése
- népmesék, népdalok és mondókák alkalmazása
- népi játékok és hagyományos gyermekjátékok
- nemzeti ünnepekhez kapcsolódó tevékenységek

Nagyharsányi Óvoda Pedagógiai Program

- a szülőföldhöz és a helyi közösséghez való kötődés erősítése

A gyermekek az ünnepekhez kapcsolódó közös élmények, játékok és alkotó tevékenységek során tapasztalják meg a közösségi hagyományok jelentőségét.

Az óvodai nevelés során kiemelt figyelmet fordítunk a következő nemzeti ünnepekhez kapcsolódó tevékenységekre:

- március 15.
- október 23.
- a magyar kultúra napja

Az ünnepek feldolgozása a gyermekek életkori sajátosságaihoz igazodva, játékos és élményszerű formában történik.

Célunk, hogy a gyermekekben kialakuljon a közösséghez tartozás élménye, valamint a kulturális értékek iránti tisztelet.

2.13. Gyermekjogok, biztonság és gyermekvédelem alapelvei az óvodai nevelésben

Óvodánk nevelőmunkájának kiindulópontja, hogy a gyermek személyiségét tisztelet és védelem illeti meg. A gyermekek biztonságát – testi, lelki és érzelmi értelemben egyaránt – alapértékként kezeljük. Nevelési gyakorlatunkban kiemelt cél az érzelmi biztonságot nyújtó, kiszámítható óvodai légkör kialakítása, ahol a gyermekek elfogadó közösségben élhetik meg a mindennapjaikat.

A gyermekvédelmi szemlélet a mindennapi pedagógiai munkát átszövő elv. Az óvodapedagógusok és a nevelőmunkát segítő dolgozók feladata, hogy a gyermekek jelzéseire érzékenyen reagáljanak, a gyermekek szükségleteit és aktuális állapotát figyelembe vegyék, valamint a gyermekek méltóságát minden helyzetben tiszteletben tartás. A veszélyeztetettség megelőzését és a problémák korai felismerését segíti a gyermekek folyamatos megfigyelése, a szülőkkel való kapcsolat fenntartása, valamint a gyermekvédelmi jelzőrendszerrel való együttműködés.

Óvodánk törekszik arra, hogy a gyermekek megtapasztalják a konfliktusok békés, erőszakmentes rendezésének módjait, az egymásra figyelmet, az empátikus kommunikációt és a segítségnyújtás értékét. Nevelőmunkánk során külön figyelmet fordítunk a bántalmazás megelőzésére, a gyermekek önvédelmi jellegű „szabálytudatának” kialakítására (mi az, ami megengedett és mi az, ami nem), valamint arra, hogy a gyermekek merjenek szólni, ha számukra kellemetlen vagy ijesztő helyzetet élnek meg.

Nagyharsányi Óvoda Pedagógiai Program

A gyermekvédelmi feladatok ellátása során alapelv a diszkréció, a gyermekek és családjaik iránti tisztelet, valamint a partneri együttműködés. Célunk, hogy az óvoda a gyermekek számára olyan biztos pont legyen, amely segíti a fejlődést, a felzárkózást és az esélyek kiegyenlítését.

2.14. Esélyteremtés és hátránykompenzáció a mindennapi pedagógiai gyakorlatban

Óvodánk pedagógiai munkájában az esélyteremtés és a hátránykompenzáció nem csupán deklarált cél, hanem a mindennapokban következetesen megjelenő gyakorlat. Nevelőmunkánk során törekszünk arra, hogy minden gyermek egyenlő hozzáférést kapjon az óvodai tevékenységekhez, élményekhez és fejlődési lehetőségekhez, függetlenül attól, milyen családi, szociális vagy kulturális háttérből érkezik.

A hátránykompenzáció alapja az egyéni bánásmód és a differenciálás. A gyermekek fejlesztése során figyelembe vesszük az eltérő induló szinteket, a motivációt, a terhelhetőséget, valamint a gyermekek fejlődési ütemét. Fontosnak tartjuk, hogy a gyermekek sikerélményekhez jussanak, és megerősítést kapjanak saját kompetenciáikban. Ezt segíti a változatos tevékenységek biztosítása, a játékos tanulási helyzetek, valamint az óvodapedagógus tudatos támogató jelenléte.

Az esélyteremtés része az is, hogy a gyermekek kommunikációs, beszéd- és anyanyelvi fejlődését kiemelten támogatjuk. Tudatosan építünk a mindennapi beszélgetésekre, a mesélésre, a közös élmények feldolgozására, a társas helyzetekben történő kommunikációra. A gyermekek szociális készségeinek fejlődését a közösségi együttélés szabályainak következetes alakításával, a kooperációt segítő játékokkal és a közös tevékenységekkel támogatjuk.

A hátránykompenzáció megvalósításának része a szakemberekkel való együttműködés is. Intézményünkben rendelkezésre áll fejlesztő foglalkozások megtartására alkalmas helyiség, és a gyermekek szükségleteihez igazodva együttműködünk a gyermekek fejlődését segítő szakemberekkel, valamint a pedagógiai szakszolgálatokkal. Célunk, hogy a gyermekek időben megkapják a fejlődésükhöz szükséges támogatást, és az óvodai nevelésből az iskolába történő átmenet minél sikeresebben valósuljon meg.

2.15. Környezeti nevelés és fenntarthatóságra nevelés az óvodai mindennapokban

Intézményünk pedagógiai arculatának meghatározó eleme a környezeti nevelés, amelynek célja a természet iránti pozitív érzelmi viszony kialakítása, a fenntarthatóság szemléletének megalapozása és a felelősségteljes környezethasználat szokásainak formálása. A környezeti nevelést úgy valósítjuk meg, hogy az a gyermekek életkori sajátosságaihoz illeszkedjen, és mindennapi, élményszerű tapasztalatokra épüljön.

Nagyharsányi Óvoda Pedagógiai Program

A gyermekek számára a természet közvetlen megismerése kiemelt jelentőségű. A mindennapokban lehetőséget adunk a természeti jelenségek megfigyelésére, az évszakok változásának észlelésére, az élővilág felfedezésére. A környezethez való kötődés erősítését segítik a séták, udvari tevékenységek, kirándulások, valamint a közösen végzett gondozási feladatok.

A fenntarthatóságra nevelést konkrét, gyakorlati tevékenységekhez kapcsoljuk, amelyek a gyermekek számára érthetőek és átélhetőek. Óvodánkban mindennapos gyakorlatként jelenik meg:

- a szelektív hulladékgyűjtés szokásainak alakítása,
- a komposztálás megismerése és alkalmazása,
- a kiskerti/kertészeti jellegű tevékenységekhez kapcsolódó gondozási feladatok,
- a madárvédelem és madáretetés (évszakhoz igazodóan),
- a „zöld jeles napokhoz” kapcsolódó projektek és tevékenységek.

Nevelési célunk, hogy a gyermekekben kialakuljon a gondoskodás igénye, a „rávigyázás” magatartása, és a természethez fűződő pozitív érzelmi kapcsolat. A környezeti nevelés során külön figyelmet fordítunk arra, hogy a gyermekek megtapasztalják: a környezet állapota és megóvása az emberi döntésekkel is összefügg, ezért a mindennapi apró szokásoknak is jelentősége van. A gyermekek szintjén mindezt játékos, cselekvéses, élményszerű módon, pozitív minták közvetítésével valósítjuk meg.

III. FENNTARTHATÓSÁGRA NEVELÉS ÉS ZÖLD ÓVODA PROGRAM

A Zöld Óvoda szemlélet intézményi jelentősége

Óvodánk pedagógiai arculatának meghatározó eleme a környezeti nevelés és a fenntarthatóság pedagógiája. Intézményünk elnyerte a **Zöld Óvoda címet**, amely nem csupán elismerést jelent, hanem egy olyan szemléletmódot és pedagógiai gyakorlatot is, amely a gyermekek környezettudatos magatartásának kialakítását szolgálja.

A fenntarthatóságra nevelés célja, hogy a gyermekekben már kisgyermekkorban kialakuljon a természet iránti pozitív érzelmi viszony, valamint a környezet védelmére irányuló felelősségteljes gondolkodás és cselekvés.

A Zöld Óvoda program megvalósítása során törekszünk arra, hogy a környezeti nevelés ne különálló tevékenységként jelenjen meg, hanem az óvodai élet egészét átható pedagógiai szemléletként valósuljon meg.

Nagyharsányi Óvoda Pedagógiai Program

3.1. A fenntarthatóságra nevelés céljai

Óvodánk fenntarthatósági nevelésének alapvető célja, hogy a gyermekek:

- érzelmileg kötődjenek a természethez,
- megismerjék a természeti környezet alapvető jelenségeit,
- megtapasztalják a környezetvédelem jelentőségét,
- kialakítsák a környezettudatos magatartás alapvető szokásait,
- felismerjék az ember és természet kapcsolatát.

További célunk, hogy a gyermekek megtapasztalják a gondoskodás, a felelősségvállalás és az együttműködés fontosságát a környezet megóvásában.

3.2. A Zöld Óvoda program pedagógiai alapelvei

A Zöld Óvoda program megvalósítása során az alábbi pedagógiai alapelveket tartjuk meghatározónak:

- a természetközeli tapasztalatszerzés biztosítása,
- a környezeti nevelés integrálása az óvodai tevékenységekbe,
- a gyermekek aktív részvételének ösztönzése,
- a környezettudatos szokások kialakítása,
- a családok bevonása a fenntarthatósági nevelés folyamatába,
- a helyi természeti értékek megismertetése.

A pedagógiai folyamat során fontosnak tartjuk, hogy a gyermekek a természetet **élményszerű módon, saját tapasztalataikon keresztül ismerjék meg.**

3.3. A fenntarthatóság pedagógiai megvalósítása az óvodai mindennapokban

Nagyharsányi Óvoda Pedagógiai Program

A fenntarthatóságra nevelés az óvodai élet számos területén megjelenik.

Természet megfigyelése

A gyermekek rendszeresen részt vesznek olyan tevékenységekben, amelyek során megfigyelhetik a természet változásait. A séták, kirándulások és udvari tevékenységek során közvetlen tapasztalatokat szereznek az évszakok váltakozásáról, a növények és állatok életéről.

Környezettudatos szokások kialakítása

Az óvodai mindennapok során hangsúlyt fektetünk a környezettudatos magatartás kialakítására. A gyermekek megtapasztalják a felelős környezethasználat jelentőségét.

A gyakorlatban megvalósul:

- szelektív hulladékgyűjtés,
- energiatakarékos szemlélet,
- víztakarékosság,
- a természetes erőforrások tisztelete.

Kerti és gondozási tevékenységek

Az óvodai udvar és kert lehetőséget biztosít a gyermekek számára, hogy aktívan részt vegyenek növénygondozási feladatokban.

A gyermekek:

- ültetnek,
- locsolnak,
- gondozzák a növényeket,
- megfigyelik a növények fejlődését.

Ezek a tevékenységek erősítik a felelősségérzetet és a gondoskodás képességét.

3.4. Zöld jeles napok az óvodai életben

Nagyharsányi Óvoda Pedagógiai Program

Óvodánk kiemelt figyelmet fordít a környezetvédelemhez kapcsolódó jeles napok megünneplésére.

A program során feldolgozzuk többek között:

- a Víz Világnapját,
- a Föld Napját,
- a Madarak és Fák Napját,
- az Állatok Világnapját.

A jeles napokhoz kapcsolódó tevékenységek játékos, élményszerű formában valósulnak meg.

3.5. A családok bevonása a Zöld Óvoda programba

A fenntarthatóságra nevelés akkor lehet igazán eredményes, ha az óvoda és a család együttműködik.

Ennek érdekében intézményünk:

- tájékoztatja a szülőket a környezeti nevelési programról,
- közös programokat szervez,
- bevonja a családokat a környezettudatos tevékenységekbe.

A közös programok erősítik a közösségi szemléletet és hozzájárulnak a környezeti nevelés hatékonyságához.

3.6. A Zöld Óvoda program intézményi fenntartása és fejlesztése

Intézményünk törekszik arra, hogy a Zöld Óvoda szemlélet hosszú távon is meghatározó része maradjon pedagógiai gyakorlatunknak.

Ennek érdekében:

- folyamatosan fejlesztjük a környezeti nevelési programot,
- bővítjük az ehhez kapcsolódó eszközrendszert,

Nagyharsányi Óvoda Pedagógiai Program

- támogatjuk a pedagógusok szakmai fejlődését a fenntarthatóság pedagógiájának területén.

Célunk, hogy a Zöld Óvoda program hozzájáruljon a gyermekek környezettudatos szemléletének kialakulásához, valamint a fenntartható jövő iránti felelősségérzet megalapozásához.

3.7. A Zöld Óvoda program intézményi megvalósításának rendszere-

Intézményi akcióterv a fenntarthatóság pedagógiájának megvalósítására

Óvodánk Zöld Óvoda programja tudatosan tervezett pedagógiai folyamatként működik, amely az intézmény teljes működését áthatja. A fenntarthatóságra nevelés nem csupán alkalmoszerű tevékenységeken keresztül jelenik meg, hanem az óvodai mindennapok részévé válik.

Az intézményi akcióterv célja, hogy biztosítsa a környezeti nevelés következetes és rendszeres megvalósulását az óvodai élet minden területén.

Az akcióterv alapelvei:

- a természet közvetlen megtapasztalásának biztosítása,
- a gyermekek aktív részvételére építő tevékenységek szervezése,
- a környezettudatos szokások kialakítása,
- a közösségi felelősségérzet erősítése,
- a családok bevonása a fenntarthatóságra nevelés folyamatába.

3.8. Fenntarthatósági gyakorlatok az óvodai mindennapokban

Szelektív hulladékgyűjtés

Óvodánkban a gyermekek már kisgyermekkorban megismerkednek a szelektív hulladékgyűjtés alapjaival. A csoportszobákban és az intézmény közösségi tereiben lehetőséget biztosítunk a különböző hulladéktípusok elkülönített gyűjtésére.

A gyermekek játékos formában tanulják meg:

Nagyharsányi Óvoda Pedagógiai Program

- a papír,
- a műanyag,
- valamint a vegyes hulladék

elkülönítésének jelentőségét.

Komposztálás

Az óvodai udvaron lehetőséget biztosítunk a komposztálás megismerésére. A gyermekek megfigyelhetik a természetes lebomlás folyamatát, és megtapasztalják, hogyan válhatnak a természetes hulladékok újra a talaj részévé.

A komposztálás során a gyermekek:

- gyűjtik a növényi hulladékokat,
- megfigyelik a lebomlás folyamatát,
- megtapasztalják a természet körforgását.

Kerti és növénygondozási tevékenységek

Az óvodai udvar és kert kiváló lehetőséget biztosít a gyermekek számára a természet közvetlen megtapasztalására.

A gyermekek részt vesznek:

- növényültetésben,
- locsolásban,
- a növények gondozásában,
- a növények fejlődésének megfigyelésében.

A tevékenységek során fejlődik a gyermekek felelősségérzete és gondoskodó magatartása.

Madárvédelem és állatvédelem

Az óvodai környezeti nevelés során kiemelt figyelmet fordítunk az élővilág tiszteletére.

Nagyharsányi Óvoda Pedagógiai Program

Az évszakokhoz kapcsolódva a gyermekek részt vesznek:

- madáretetésben,
- madárodúk megfigyelésében,
- az állatok életének megfigyelésében.

A tevékenységek hozzájárulnak az élőlények iránti empátia és felelősségérzet kialakulásához.

3.9. Környezeti nevelés a tevékenységi formákban

A fenntarthatóság pedagógiája az óvodai nevelés teljes folyamatát áthatja, és a mindennapi tevékenységekbe integrált módon jelenik meg. Célunk, hogy a gyermekek életkoruknak megfelelő tapasztalatokon, élményeken és cselekvő részvételen keresztül ismerkedjenek meg a természeti környezet értékeivel, annak védelmével, valamint a környezettudatos magatartás alapjaival. Az óvodai tevékenységformák kiváló lehetőséget biztosítanak arra, hogy a gyermekek pozitív érzelmi viszonyt alakítsanak ki a természet iránt, és megtapasztalják az ember és környezete közötti felelős kapcsolat jelentőségét.

Játék

A játék az óvodáskor legfontosabb tevékenysége, ezért a környezeti nevelés kiemelt színtere is. A természethez, évszakokhoz, időjáráshoz, állatokhoz, növényekhez kapcsolódó játékok, szerepjátékok, szabályjátékok és építőjátékok lehetőséget adnak a gyermekeknek arra, hogy saját élményeiket feldolgozzák, új ismereteket szerezzenek, és képzeletük segítségével újraalkossák a körülöttük lévő világot. A játék során fejlődik megfigyelőképességük, problémamegoldó gondolkodásuk, együttműködési készségük, miközben természetes módon erősödik bennük a környezet iránti érzékenység és felelősségérzet.

Rajz, festés, mintázás, kézimunka

A vizuális tevékenységek során a gyermekek sokféle módon kapcsolódhatnak a természethez. Alkotásaikban gyakran jelennek meg a természeti élmények, az évszakok változásai, a növények, állatok és időjárási jelenségek. A kézimunka és alkotótevékenységek során lehetőséget biztosítunk természetes anyagok használatára, például levelek, termések, ágak, kavicsok, virágok alkalmazására. Ezzel nemcsak az esztétikai érzékük, kreativitásuk és finommotorikájuk fejlődik, hanem megtapasztalják a természet kincseinek sokoldalú felhasználhatóságát is. Fontosnak tartjuk, hogy a gyermekek az újrahasznosítható és természetes anyagok felhasználásán keresztül a takarékoságot és a környezettudatos szemléletet is elsajátítsák.

Mindennapos mozgás

Nagyharsányi Óvoda Pedagógiai Program

A mindennapos mozgás tevékenységei során különösen fontos szerepet kap a szabadban végzett mozgás. Az udvari játékok, séták, kirándulások, mozgásos játékok és természetközeli tapasztalatszerzések hozzájárulnak ahhoz, hogy a gyermekek közvetlen kapcsolatba kerüljenek környezetükkel. A friss levegőn végzett tevékenységek elősegítik az egészséges életmódra nevelést, miközben a gyermekek megtanulják érzékelni az évszakok változását, az időjárás jellemzőit, valamint a természet ritmusát. A természeti környezetben megélt mozgásos élmények erősítik a gyermekek testi-lelki harmóniáját és a természethez való pozitív kötődésüket.

A külső világ tevékeny megismerése

A környezeti nevelés legközvetlenebb formában a külső világ tevékeny megismerése során valósul meg. A gyermekek megfigyelik a természet változásait, a növények fejlődését, az állatok életmódját, az időjárási jelenségeket, valamint az ember és természet kapcsolatát. A tapasztalatszerzés során lehetőséget kapnak arra, hogy kérdéseket tegyenek fel, következtetéseket vonjanak le, és személyes élményeken keresztül mélyítsék el ismereteiket. Kiemelt figyelmet fordítunk arra, hogy a gyermekek megtanulják környezetük szeretetét, védelmét, tisztaságának megőrzését, valamint a természeti értékek megbecsülését. A közvetlen megfigyelések, séták, udvari munkák, növénygondozás, madáretetés és egyéb gyakorlati tevékenységek mind hozzájárulnak a környezettudatos magatartás alapozásához.

Összegzés

A környezeti nevelés az óvodai élet egészét átszövő pedagógiai feladat, amelynek célja a természet szeretetére, tiszteletére és védelmére nevelés. Az élményszerű, cselekvő tapasztalatszerzésen alapuló tevékenységek segítik a gyermekeket abban, hogy nyitottá, érzékeny és felelőssé váljanak környezetük iránt. A fenntarthatóság pedagógiájának óvodai megvalósítása hozzájárul ahhoz, hogy a gyermekek életkoruknak megfelelő szinten olyan szokásokat és attitűdöket alakítsanak ki, amelyek későbbi életükben is meghatározóvá válhatnak.

3.10. A családok bevonása a Zöld Óvoda programba

A fenntarthatóságra nevelés hatékonysága nagymértékben függ a családok bevonásától.

Nagyharsányi Óvoda Pedagógiai Program

Óvodánk ezért törekszik arra, hogy a szülők is aktívan részt vegyenek a környezeti nevelési programban.

Ennek formái:

- közös környezetvédelmi programok,
- faültetési akciók,
- környezetvédelmi témájú családi rendezvények,
- szemléletformáló tájékoztatás.

3.11. A Zöld Óvoda program fejlesztése

Intézményünk törekszik arra, hogy a Zöld Óvoda szemlélet folyamatosan fejlődjön és bővüljön.

A program fejlesztésének eszközei:

- a pedagógusok szakmai továbbképzése,
- a környezeti nevelési eszközök bővítése,
- új programok és projektek bevezetése,
- a gyermekek aktív részvételére épülő pedagógiai módszerek alkalmazása.

Célunk, hogy a Zöld Óvoda program hozzájáruljon a gyermekek környezettudatos gondolkodásának kialakulásához, valamint a fenntartható jövő iránti felelősségérzet megalapozásához.

3.12. A Zöld Óvoda program értékelési és fejlesztési rendszere

A környezeti nevelés intézményi szintű értékelése

Óvodánk kiemelt figyelmet fordít arra, hogy a fenntarthatóságra nevelés ne csupán pedagógiai elvként jelenjen meg, hanem tudatosan tervezett, folyamatosan értékelt és fejlesztett intézményi folyamatként működjön.

A Zöld Óvoda program megvalósulását rendszeresen értékeljük annak érdekében, hogy biztosítsuk a program hatékonyságát és hosszú távú fenntarthatóságát.

Az értékelés célja:

Nagyharsányi Óvoda Pedagógiai Program

- a környezeti nevelési tevékenységek hatékonyságának vizsgálata,
- a gyermekek környezettudatos magatartásának alakulása,
- az intézményi gyakorlat fejlesztési lehetőségeinek feltárása,
- a Zöld Óvoda program folyamatos fejlesztése.

Intézményi indikátorok

A környezeti nevelési program eredményességét az alábbi intézményi indikátorok mentén vizsgáljuk.

Pedagógiai indikátorok

- a környezeti nevelés megjelenik az éves és heti tervezésben,
- a tevékenységi formákba integráltan jelenik meg a fenntarthatóság szemlélete,
- a pedagógusok tudatosan alkalmazzák a környezeti nevelési módszereket,
- rendszeresen szervezünk természetközeli tapasztalatszerzési lehetőségeket.

Gyermeki magatartási indikátorok

A program eredményességének egyik fontos mutatója a gyermekek viselkedésében megjelenő környezettudatos szokások kialakulása.

Megfigyelhető például:

- a hulladékok tudatos elkülönítése,
- a természet iránti érdeklődés,
- az élőlények iránti gondoskodás,
- a környezet rendjének megőrzése.

Intézményi működési indikátorok

A Zöld Óvoda program az intézmény működésének szervezeti szintjén is megjelenik.

Nagyharsányi Óvoda Pedagógiai Program

Ide tartozik például:

- környezetbarát intézményi működés,
- energiatakarékos szemlélet,
- környezettudatos eszközhasználat,
- természetközeli tanulási környezet kialakítása.

3.13. A Zöld Óvoda program értékelésének formái

A program értékelése több szinten történik.

Pedagógiai értékelés

A pedagógusok a mindennapi pedagógiai megfigyelések során folyamatosan figyelemmel kísérik a gyermekek környezeti szemléletének alakulását.

Az értékelés során vizsgáljuk:

- a gyermekek aktivitását,
- a környezeti témák iránti érdeklődést,
- a környezettudatos viselkedési formák megjelenését.

Intézményi önértékelés

Az intézmény pedagógiai közössége rendszeresen áttekinti a Zöld Óvoda program megvalósulását.

Az önértékelés során vizsgáljuk:

- a program pedagógiai hatékonyságát,
- az intézményi környezet fejlesztési lehetőségeit,
- az új kezdeményezések szükségességét.

3.14. A program folyamatos fejlesztése

Nagyharsányi Óvoda Pedagógiai Program

Az értékelési tapasztalatok alapján intézményünk folyamatosan törekszik a környezeti nevelési program fejlesztésére.

A fejlesztés lehetséges irányai:

- új környezeti nevelési projektek bevezetése,
- a természetközeli tapasztalatszerzés lehetőségeinek bővítése,
- a szülők bevonásának erősítése,
- a pedagógusok szakmai fejlődésének támogatása.

3.15. A Zöld Óvoda szemlélet hosszú távú célja

Intézményünk célja, hogy a Zöld Óvoda program hozzájáruljon a gyermekek környezettudatos gondolkodásának kialakulásához, valamint megalapozza bennük a fenntartható jövő iránti felelősségérzetet.

A környezeti nevelés így nem csupán az óvodai évek pedagógiai feladata, hanem a gyermekek későbbi életében is meghatározó szemléletformáló tényezővé válhat.

3.16. Zöld Óvoda éves programnaptár

Óvodánk pedagógiai programjában a környezeti nevelés tudatosan tervezett pedagógiai folyamatként jelenik meg. A Zöld Óvoda program megvalósítását éves szinten szervezett tevékenységek és projektek segítik.

Az éves programnaptár célja, hogy a gyermekek az év során folyamatosan találkozzanak a fenntarthatóság témájával, és életkori sajátosságaiknak megfelelő módon ismerkedjenek meg a természet védelmének fontosságával.

Őszi környezeti nevelési programok

Az őszi időszak a természet változásainak megfigyelésére és a természethez való kötődés erősítésére kiváló lehetőséget biztosít.

Termékek gyűjtése és természetkincsek megfigyelése

Nagyharsányi Óvoda Pedagógiai Program

A gyermekek séták és kirándulások során gyűjtenek különböző terméseket, leveleket és egyéb természetes anyagokat. A gyűjtött termések felhasználásra kerülnek az óvodai alkotó tevékenységek során.

Állatok világnapja – október 4.

Az állatok világnapjához kapcsolódóan a gyermekek megismerkednek az állatok védelmének fontosságával. A tevékenységek során beszélgetünk a háziállatokról és a vadon élő állatokról, valamint a felelős állattartásról.

Őszi kertgondozás

Az óvodai udvaron a gyermekek részt vesznek a növények gondozásában, az őszi kert rendbetételében, valamint a természet változásainak megfigyelésében.

Téli környezeti nevelési programok

A téli időszak a gondoskodás és a természet iránti felelősség érzésének erősítésére ad lehetőséget.

Madáretetés

A hideg idő beköszöntével az óvodában madáretetőket helyezünk ki. A gyermekek rendszeresen gondoskodnak a madarak etetéséről, miközben megfigyelik a különböző madárfajokat.

Téli természetmegfigyelés

A gyermekek megfigyelik a téli időjárás jelenségeit, a hó és a jég tulajdonságait, valamint az állatok téli életmódját.

Nagyharsányi Óvoda Pedagógiai Program

Tavaszi környezeti nevelési programok

A tavasz a természet újjászületésének időszaka, amely gazdag lehetőséget kínál a természet megismerésére.

Víz világnapja – március 22.

A gyermekek játékos tevékenységek során megismerkednek a víz fontosságával és a víztakarékosság jelentőségével.

Föld napja – április 22.

A Föld napjához kapcsolódóan környezetvédelmi programokat szervezünk. A gyermekek beszélgetések, játékok és közös tevékenységek során tanulnak a természet védelméről.

Növényültetés

Az óvodai kertben a gyermekek részt vesznek növények ültetésében és gondozásában.

Nyári környezeti nevelési programok

A nyári időszakban az óvodai élet jelentős része a szabadban zajlik.

A természet közvetlen megtapasztalása

A gyermekek a mindennapi udvari játék során megfigyelhetik a növények és állatok életét, valamint a természet változásait.

Madarak és fák napja

A gyermekek megismerkednek a fák és a madarak szerepével a természet egyensúlyának fenntartásában.

Nagyharsányi Óvoda Pedagógiai Program

3.17. A program pedagógiai jelentősége

Az éves programnaptár hozzájárul ahhoz, hogy a környezeti nevelés az óvodai élet folyamatos és természetes részévé váljon.

A gyermekek a különböző tevékenységek során:

- közvetlen tapasztalatokat szereznek a természeti környezetről,
- kialakítják a természet iránti pozitív érzelmi viszonyt,
- megtapasztalják a környezet védelmének jelentőségét.

A Zöld Óvoda program célja, hogy a gyermekekben már kisgyermekkorban kialakuljon a fenntartható gondolkodás alapja.

IV. AZ ÓVODAI NEVELÉS CÉLJA ÉS FELADATAI

4.1. Az óvodai nevelés általános célja

Az óvodai nevelés célját és feladatait az Óvodai nevelés országos alapprogramja (363/2012. (XII.17.) Korm. rendelet) határozza meg. Az óvoda a köznevelési rendszer első intézményes nevelési színtere, amely a családi nevelés kiegészítőjeként működik, és a gyermekek hároméves korától az iskolába lépésig biztosítja a személyiség fejlődésének támogatását.

Az óvodai nevelés alapvető célja a gyermekek sokoldalú, harmonikus fejlődésének elősegítése, személyiségük kibontakoztatása, valamint a gyermekek egyéni képességeinek és szükségleteinek figyelembevételével történő fejlesztés.

Az óvodai nevelés során kiemelt célunk, hogy a gyermekek olyan támogató, érzelmi biztonságot nyújtó környezetben fejlődhessenek, amely elősegíti testi, érzelmi, szociális és értelmi fejlődésüket.

Az óvodai nevelés célja továbbá, hogy a gyermekek:

- pozitív énképpel rendelkezzenek,
- képesek legyenek együttműködni társaikkal és a felnőttekkel,
- érdeklődően forduljanak a világ jelenségei felé,
- kialakuljon bennük a tanulás iránti motiváció és kíváncsiság,
- rendelkezzenek az iskolai élet megkezdéséhez szükséges alapvető képességekkel.

Nagyharsányi Óvoda Pedagógiai Program

Pedagógiai munkánk során figyelembe vesszük a gyermekek eltérő fejlődési ütemét, családi hátterét, valamint egyéni sajátosságait. Az egyéni bánásmód alkalmazása lehetővé teszi, hogy minden gyermek saját képességeinek megfelelően fejlődhessen.

Intézményünk pedagógiai munkájában kiemelt jelentőséget kap:

- a hátránykompenzáció,
- az esélyteremtés,
- a differenciált fejlesztés,
- valamint a környezeti nevelés.

4.2. Az óvodai nevelés alapvető feladatai

Az Óvodai nevelés országos alapprogramja az óvodai nevelés feladatait három alapvető terület köré szervezi:

- az egészséges életmód alakítása
- az érzelmi, erkölcsi és értékorientált közösségi nevelés
- az anyanyelvi, értelmi fejlesztés és nevelés megvalósítása

E három terület egymással szoros kapcsolatban áll, és az óvodai élet teljes folyamatát áthatja.

Az egészséges életmód alakítása

Az egészséges életmódra nevelés az óvodai nevelés egyik alapvető feladata. Célja, hogy a gyermekekben kialakuljanak azok az egészséges életvitellel kapcsolatos szokások, amelyek hozzájárulnak testi fejlődésükhöz és általános jóllétükhöz.

Az egészséges életmód alakítása során az alábbi területekre fordítunk kiemelt figyelmet:

- a rendszeres testmozgás biztosítása
- a szabad levegőn végzett tevékenységek szervezése
- az egészséges táplálkozási szokások kialakítása
- a személyi higiénés szokások megalapozása

Nagyharsányi Óvoda Pedagógiai Program

- a megfelelő pihenés és alvás biztosítása
- a balesetmegelőzés és biztonságos környezethasználat kialakítása

A gyermekek mozgásigényének kielégítése érdekében rendszeresen szervezünk mozgásos tevékenységeket a tornaszobában és az udvaron egyaránt. A mozgásos játékok és tevékenységek hozzájárulnak a gyermekek koordinációs képességeinek fejlődéséhez, erősítik fizikai állóképességüket, valamint támogatják az idegrendszeri érési folyamatokat.

Az egészséges életmód kialakításában fontos szerepet játszik a napi életritmus, a rendszeresen ismétlődő tevékenységek és a stabil napirend.

Az egészséges életmód alakítása során törekszünk arra is, hogy a gyermekek megtapasztalják a természetben végzett mozgás és játék örömét. A szabad levegőn végzett tevékenységek hozzájárulnak a gyermekek fizikai és mentális egészségének megőrzéséhez.

Az érzelmi, erkölcsi és közösségi nevelés

Az óvodai nevelés során kiemelt feladat az érzelmi biztonságot nyújtó, szeretetteljes légkör megteremtése. Az érzelmi biztonság alapfeltétele annak, hogy a gyermekek kiegyensúlyozottan fejlődjenek és nyitottan forduljanak a világ felé.

Az óvodapedagógus személyisége, kommunikációja és viselkedése modellértékű a gyermekek számára. A pedagógus támogató jelenléte segíti a gyermekek érzelmi fejlődését, valamint hozzájárul a pozitív közösségi kapcsolatok kialakulásához.

Az érzelmi és közösségi nevelés során kiemelt figyelmet fordítunk:

- az érzelmi biztonság kialakítására
- a társas kapcsolatok fejlődésének támogatására
- a közösségi normák és szabályok kialakítására
- az empátia és segítőkészség fejlesztésére
- a konfliktuskezelési képességek támogatására

A közösségi tevékenységek során a gyermekek megtapasztalják az együttműködés, a közös tevékenységek és a közösségi élmények örömét.

A közösségi nevelés során külön figyelmet fordítunk a hátrányos helyzetű gyermekek integrációjára. Az elfogadó pedagógiai környezet elősegíti a gyermekek közötti pozitív kapcsolatok kialakulását, valamint a közösségi együttélés szabályainak elsajátítását.

Nagyharsányi Óvoda Pedagógiai Program

Az anyanyelvi, értelmi fejlesztés és nevelés megvalósítása

Az óvodai nevelés során kiemelt feladat az értelmi képességek fejlesztése, valamint a gyermekek kíváncsiságára és természetes érdeklődésére épülő tanulási helyzetek megteremtése.

A gyermekek tanulása ebben az életkorban elsősorban tevékenységekhez és élményekhez kapcsolódik. A pedagógiai munka során olyan helyzeteket teremtünk, amelyek lehetőséget adnak a világ jelenségeinek megfigyelésre, az összefüggések felfedezésére és az önálló tapasztalatszerzésre.

Az anyanyelvi nevelés az óvodai nevelés teljes folyamatát áthatja. A gyermekek kommunikációs képességeinek fejlődését segítik:

- a mindennapi beszélgetések
- a mesélés és verselés
- a dramatikus játékok
- a közös élmények feldolgozása

Az anyanyelvi fejlesztés során törekszünk a gyermekek szókincsének gazdagítására, beszédképességük fejlesztésére, valamint kommunikációs kompetenciáik erősítésére.

4.3. A hátránykompenzáció pedagógiai megvalósítása

Intézményünk pedagógiai munkájában kiemelt szerepet kap a hátránykompenzáció és az esélyteremtés. A gyermekek családi háttere eltérő lehet, ezért pedagógiai munkánk során törekszünk arra, hogy minden gyermek számára biztosítsuk az egyéni fejlődéshez szükséges feltételeket.

A hátránykompenzáció megvalósításának alapja:

- az egyéni bánásmód alkalmazása
- a differenciált pedagógiai módszerek használata
- az egyéni fejlődési ütem figyelembevétele

Nagyharsányi Óvoda Pedagógiai Program

- a szakemberekkel való együttműködés

A gyermekek fejlődésének folyamatos megfigyelése lehetővé teszi az esetleges fejlődési lemaradások korai felismerését, valamint a megfelelő pedagógiai támogatás biztosítását.

Az intézmény együttműködik a pedagógiai szakszolgálatokkal, valamint a gyermekek fejlődését segítő szakemberekkel.

4.4. A környezeti nevelés pedagógiai megvalósítása

A környezeti nevelés intézményünk pedagógiai programjának kiemelt területe. Célja, hogy a gyermekekben kialakuljon a természet iránti pozitív érzelmi viszony, valamint a környezet védelmére irányuló felelősségteljes magatartás.

A környezeti nevelés nem különálló tevékenységként jelenik meg, hanem az óvodai nevelés teljes folyamatát áthatja.

A környezeti nevelés gyakorlati megvalósítása során:

- lehetőséget biztosítunk a természet közvetlen megfigyelésére
- sétákat és kirándulásokat szervezünk
- támogatjuk a kerti tevékenységeket
- kialakítjuk a szelektív hulladékgyűjtés szokásait
- megismertetjük a gyermekeket a komposztálás alapjaival
- figyelmet fordítunk a madárvédelemre

A környezeti nevelés során törekszünk arra, hogy a gyermekekben kialakuljon a természet szeretete, valamint a környezet megóvásának igénye.

4.5. Az óvodai tanulás sajátosságai

Az óvodai nevelés során a tanulás elsősorban spontán és játékos módon valósul meg. A gyermekek tanulása ebben az életkorban elsősorban a cselekvésen, a tapasztalatszerzésen, valamint az élményszerű tevékenységeken keresztül történik.

Az óvodai tanulás során a gyermekek:

- megfigyeléseket végeznek,

Nagyharsányi Óvoda Pedagógiai Program

- tapasztalatokat gyűjtenek,
- kérdéseket fogalmazznak meg,
- összefüggéseket fedeznek fel,
- utánzással és próbálkozással sajátítanak el új ismereteket.

A tanulási folyamat során fontos szerepet játszik a gyermekek természetes kíváncsisága és érdeklődése. A pedagógus feladata olyan tanulási helyzetek kialakítása, amelyek lehetőséget biztosítanak a gyermekek számára az önálló felfedezésre és tapasztalatszerzésre.

Az óvodai tanulás megvalósulhat:

- spontán játékhelyzetekben,
- a pedagógus által kezdeményezett tevékenységek során,
- közös megfigyelések és beszélgetések alkalmával,
- problémamegoldó helyzetekben,
- a mindennapi tevékenységek során.

Az óvodai tanulás során kiemelt szerepet kap az élményszerűség és a tevékenységközpontúság. A gyermekek számára biztosított változatos tevékenységek hozzájárulnak az értelmi képességek fejlődéséhez, valamint a tanulás iránti pozitív attitűd kialakulásához.

4.6. A játék kiemelt szerepe a nevelési folyamatban

Az óvodai nevelés meghatározó tevékenysége a játék. A játék a gyermek legfontosabb tevékenységi formája, amely során a gyermek aktívan fedezi fel környezetét, feldolgozza élményeit és tapasztalatait.

A játék során fejlődnek a gyermek:

- szociális képességei,
- kommunikációs készségei,
- képzelete és kreativitása,
- problémamegoldó gondolkodása,
- együttműködési képessége.

Nagyharsányi Óvoda Pedagógiai Program

Az óvodapedagógus feladata a játék feltételeinek biztosítása, a megfelelő játékkörnyezet kialakítása, valamint a gyermekek játéktevékenységének támogatása.

A játék során a pedagógus figyelemmel kíséri a gyermekek tevékenységét, szükség esetén segíti a játék kibontakozását, valamint lehetőséget biztosít a gyermekek számára új élmények és tapasztalatok megszerzésére.

A játék során szerzett tapasztalatok hozzájárulnak a gyermekek személyiségének fejlődéséhez, valamint a közösségi kapcsolatok kialakulásához.

4.7. A differenciált fejlesztés pedagógiai megvalósítása

Az óvodai nevelés során kiemelt figyelmet fordítunk a gyermekek egyéni fejlődési sajátosságaira. A gyermekek eltérő képességekkel, érdeklődéssel és fejlődési ütemmel rendelkeznek, ezért a pedagógiai munka során törekszünk a differenciált fejlesztés alkalmazására.

A differenciált pedagógiai munka során figyelembe vesszük:

- a gyermekek életkori sajátosságait,
- egyéni képességeiket,
- érdeklődésüket,
- fejlődési ütemüket.

A differenciálás megvalósulhat:

- a tevékenységek szervezésében,
- az alkalmazott módszerekben,
- az eszközök megválasztásában,
- a pedagógus által nyújtott segítség mértékében.

A differenciált pedagógiai munka lehetővé teszi, hogy minden gyermek saját képességeinek megfelelően fejlődhessen, és sikerélményekhez jusson.

4.8. Sajátos nevelési igényű gyermekek támogatása

Nagyharsányi Óvoda Pedagógiai Program

Óvodánk biztosítja a sajátos nevelési igényű gyermekek befogadásának és fejlesztésének feltételeit. A sajátos nevelési igényű gyermekek nevelése során figyelembe vesszük az egyéni szükségleteket, valamint a szakértői bizottság által megfogalmazott javaslatokat.

A sajátos nevelési igényű gyermekek fejlődésének támogatása érdekében együttműködünk:

- a pedagógiai szakszolgálatokkal,
- gyógypedagógus szakemberekkel,
- fejlesztő pedagógusokkal.

A fejlesztő foglalkozások során törekszünk arra, hogy a gyermekek képességei fejlődjenek, valamint biztosítsuk számukra az óvodai közösségben való aktív részvétel lehetőségét.

Az inkluzív pedagógiai szemlélet lehetővé teszi, hogy minden gyermek – képességeitől és sajátosságaitól függetlenül – a közösség teljes jogú tagjaként vehessen részt az óvodai életben.

4.9. A pedagógus szerepe a nevelési folyamatban

Az óvodapedagógus személyisége meghatározó hatással van a gyermekek fejlődésére. A pedagógus viselkedése, kommunikációja és értékrendje modellként szolgál a gyermekek számára.

A pedagógus feladata:

- a támogató, elfogadó légkör kialakítása,
- a gyermekek fejlődésének segítése,
- a tanulási helyzetek megteremtése,
- a közösségi kapcsolatok támogatása.

A pedagógus tudatos pedagógiai munkája hozzájárul a gyermekek személyiségének fejlődéséhez, valamint a közösségi értékek kialakulásához.

4.10. A nevelési célok megvalósításának pedagógiai keretei és módszertani alapelvei

Óvodánk pedagógiai munkájának alapja a gyermekközpontú, befogadó és élményalapú nevelés. A nevelési célok megvalósítása során a gyermek életkori sajátosságaihoz, egyéni szükségleteihez és aktuális fejlettségi szintjéhez igazodó pedagógiai környezetet alakítunk ki.

Nagyharsányi Óvoda Pedagógiai Program

Nevelőmunkánk a gyermekek aktív cselekvésére, tapasztalatszerzésére és belső motivációjára épít, amelyben a játék elsődlegessége érvényesül.

A nevelés szervezésében törekszünk a kiszámíthatóság és a rugalmasság egyensúlyára. A gyermekek számára biztonságot nyújt a stabil napirend és a rendszeresen ismétlődő szokásrendszer, ugyanakkor a mindennapi óvodai élet szervezése alkalmazkodik a gyermekcsoport aktuális állapotához, érdeklődéséhez, az időjárási és helyi sajátosságokhoz, valamint a gyermekek szükségleteihez. A rugalmas szervezés célja, hogy a gyermekek számára a tanulás és a fejlődés természetes módon, az óvodai élet egészébe ágyazva valósuljon meg.

Pedagógiai módszereink megválasztásában kiemelt jelentőséggel bír a pozitív megerősítés, a modellnyújtás, a közös élményteremtés, a gyermekek önállóságának támogatása, valamint az együttműködésre és közösségi tanulásra építő helyzetek kialakítása. A gyermekek számára érthető, következetes és életkoruknak megfelelő szabályokat alakítunk ki, amelyek segítik a biztonságos együttélést, a közösségi normák kialakulását, valamint a konfliktusok békés rendezésének tanulását.

A nevelési folyamatban a tevékenységek szervezését tudatosan alakítjuk. A nap folyamán biztosítjuk:

- a szabad játék időkeretét és feltételeit,
- a pedagógus által kezdeményezett, élményszerű tevékenységek lehetőségét,
- az egyéni, páros és kiscsoportos tanulási helyzetek kialakítását,
- a közösségi együttléteket (beszélgetőkör, mesélés, ünnepek, közös élményfeldolgozás) pedagógiai célú szervezését.

A játékhoz és tevékenységekhez szükséges környezet kialakításakor törekszünk a gyermekek önállóságát támogató elrendezésre: az eszközök elérhetősége, a tevékenységterek átláthatósága, a játéksarkok rendszere, valamint a gyermekek döntési lehetőségei mind azt szolgálják, hogy a gyermekek kezdeményezők, aktívak és felelősségteljesek lehessenek saját tevékenységeik alakításában.

A komplex személyiségfejlesztés érdekében a nevelési célokat integráltan valósítjuk meg: a mozgás, a játék, a beszéd, a közösségi együttlét, a művészeti és környezeti tevékenységek egymást erősítve jelennek meg. A környezeti nevelés és a fenntarthatóságra nevelés szervesen beépül a mindennapi tevékenységekbe, és összekapcsolódik az egészséges életmódra neveléssel, a közösségi felelősséggel és a szociális kompetenciák fejlesztésével.

4.11. A fejlődés nyomon követése és a pedagógiai tervezés rendszere

Nagyharsányi Óvoda Pedagógiai Program

Óvodánk pedagógiai munkájában a gyermekek fejlődésének támogatása tudatos megfigyelésen, tervezésen és folyamatos visszacsatoláson alapul. A fejlődés nyomon követése lehetővé teszi, hogy a gyermekek egyéni szükségleteire időben reagáljunk, a fejlesztési feladatokat pontosan kijelöljük, és a gyermekek számára megfelelő pedagógiai segítséget nyújtunk.

A gyermekek megfigyelése a mindennapi óvodai élet természetes része. A pedagógusok a gyermekek játékát, tevékenységeit, társas kapcsolatait és kommunikációját rendszeresen figyelik, és a tapasztalatok alapján a gyermekek fejlődési erősségeit, fejlődést segítő szükségleteit, valamint esetleges nehézségeit azonosítják. A megfigyelés célja nem az összehasonlítás, hanem az egyéni fejlődési út megértése és támogatása.

A megfigyelésekre építve a pedagógiai tervezés több szinten valósul meg:

- **éves tervezésben**, amely összhangban áll az intézmény pedagógiai céljaival, kiemelt területeivel (környezeti nevelés, esélyteremtés), és figyelembe veszi az ünnepköröket, jeles napokat, helyi lehetőségeket;
- **tematikus tervezésben**, amelyben a gyermekcsoport aktuális érdeklődése és fejlettsége tükröződik;
- **rövid távú, heti–napi szervezésben**, amely rugalmasan igazodik a gyermekek aktuális állapotához és szükségleteihez;
- **egyéni fejlesztési irányok kijelölésében**, amely a differenciálás pedagógiai alapját adja.

A pedagógiai tervezés során alapelv a tevékenységbe ágyazott fejlesztés: a gyermekek fejlődését elsősorban természetes óvodai helyzetekben támogatjuk, játékban, mozgásban, beszélgetésekben, közös élmények feldolgozásában, alkotó tevékenységekben, környezeti megfigyelésekben. A fejlesztés így nem elszigetelt feladathelyzetekben, hanem élményszerű, motiváló kontextusban valósul meg.

A fejlődés nyomon követésének része a rendszeres szakmai egyeztetés is, ami a tervezést jelenti: a pedagógusok megosztják tapasztalataikat, közösen alakítják a csoport pedagógiai stratégiáit, és szükség esetén szakemberek bevonásával keresik a gyermek számára legmegfelelőbb támogatási formát. A szülőkkel való együttműködés a fejlődés nyomon követésének szintén meghatározó eleme: a pedagógiai megállapításokat és fejlesztési irányokat a szülőkkel partneri módon, támogató kommunikációval ismertetjük, és törekszünk az egységes nevelési hatások kialakítására.

Nagyharsányi Óvoda Pedagógiai Program

4.12. Kiemelt figyelmet igénylő gyermekek támogatása

Óvodánk pedagógiai munkájában kiemelt feladat a gyermekek egyéni szükségleteihez igazodó támogatás biztosítása. Külön figyelmet fordítunk a hátrányos helyzetű gyermekek esélyeinek javítására, a sajátos nevelési igényű gyermekek befogadására és fejlesztésére, valamint azokra a gyermekekre, akiknél a fejlődés támogatása fokozott pedagógiai érzékenységet, differenciált megközelítést igényel.

4.13. Hátránykompenzáció és esélyteremtés

A hátránykompenzációt és esélyteremtést intézményi szinten, tudatosan szervezzük. A pedagógiai támogatás alapja:

- a biztonságot nyújtó, elfogadó légkör,
- az egyéni bánásmód,
- a következetes szokás- és szabályrendszer,
- a kommunikáció és anyanyelvi fejlődés kiemelt támogatása,
- a szociális készségek fejlesztése és a közösségi integráció segítése.

A hátránykompenzáció során fontosnak tartjuk, hogy a gyermekek sikerélményhez jussanak, pozitív énképük erősödjön, és megtapasztalják a közösséghez tartozás élményét. A mindennapi óvodai tevékenységekben törekszünk arra, hogy minden gyermek aktív résztvevő legyen, és ne alakuljon ki kirekesztettség vagy tartós szerepvesztés. A gyermekek fejlődésének támogatásában hangsúlyos szerepet kap a rendszeres mesehallgatás, a közös beszélgetések, az élményfeldolgozás, a mozgásos tevékenységek és a strukturált játékhelyzetek, amelyek különösen hatékonyak a szociális és kommunikációs készségek fejlesztésében.

4.14. Sajátos nevelési igényű gyermekek támogatása

A sajátos nevelési igényű gyermekek nevelése és fejlesztése során figyelembe vesszük az egyéni szükségleteket és a szakértői bizottság javaslatait. A fejlesztési folyamatban együttműködünk a pedagógiai szakszolgálatokkal és a gyermekeket ellátó szakemberekkel. Nevelőmunkánk célja, hogy a gyermekek az óvodai közösségben biztonságban legyenek, tevékenyen részt vehessenek a csoport életében, és képességeikhez mértén fejlődhessenek.

A fejlesztés során különösen fontos a pedagógiai környezet alakítása: a tevékenységek áttekinthetősége, a kiszámítható szervezés, a megfelelő eszközhasználat, valamint a pedagógusi

Nagyharsányi Óvoda Pedagógiai Program

támogatás mértékének tudatos megválasztása. A fejlesztést elsősorban tevékenységbe ágyazottan valósítjuk meg, amelyhez szükség esetén egyéni vagy kiscsoportos fejlesztési helyzeteket alakítunk ki.

4.15. BTMN-gyermekek támogatására való felkészülés

Intézményünk felkészült arra is, hogy amennyiben beilleszkedési, tanulási, magatartási nehézséggel küzdő gyermek érkezik, a gyermek számára az óvodai nevelés keretei között megfelelő pedagógiai támogatást biztosítson. A BTMN-jellegű nehézségek esetén a pedagógiai munka fókuszában a gyermek fejlődési szükségleteinek megértése, a strukturált, biztosságot adó környezet, a rugalmas differenciálás, valamint a szülőkkel és a szakemberekkel történő összehangolt együttműködés áll. Szükség esetén kezdeményezzük a megfelelő szakmai vizsgálatot és ellátást, és a javaslatok alapján alakítjuk a gyermek fejlődését támogató pedagógiai stratégiát.

4.16. Tehetségigérek felismerése és támogatása

Az óvodai nevelés során fontosnak tartjuk a gyermekek erősségeinek felismerését és kibontakoztatását. A tehetségigéret megmutatkozhat kiemelkedő érdeklődésben, gyors tanulási tempóban, alkotókedvben, zenei érzékenységben, mozgásos ügyességben vagy különleges problémamegoldó gondolkodásban. A támogatás módja nem versenyeztetés, hanem a gyermek érdeklődésére épülő gazdagítás: differenciált feladathelyzetek, komplex tevékenységek, kreatív és kutató jellegű játékok biztosítása, valamint a gyermek kezdeményezéseinek támogatása.

4.17. Átmenetek támogatása: beszoktatás és óvoda–iskola átmenet

A beszoktatás pedagógiai alapelvei

A beszoktatás időszaka a gyermek és a család számára egyaránt meghatározó jelentőségű, ezért óvodánk a beszoktatást fokozatosan, a gyermek egyéni szükségleteihez igazodva valósítja meg. A beszoktatás során kiemelt célunk a gyermek biztonságérzetének kialakítása, a szülőkkel való együttműködés erősítése, valamint az óvodai közösséghez való kapcsolódás támogatása.

A beszoktatás során törekszünk:

- az érzelmi biztonság fokozatos kialakítására,
- a szülő jelenlétének és támogatásának rugalmas kezelésére a gyermek szükségletei szerint,

Nagyharsányi Óvoda Pedagógiai Program

- a gyermek számára kiszámítható napirend és szokásrendszer kialakítására,
- a pedagógus–gyermek kapcsolat bizalmi alapjainak megteremtésére.

A beszoktatás sikerét segíti a gyermek egyéni jelzéseinek elfogadása, a megnyugtató pedagógusi jelenlét, a nyugodt csoportlétkör, valamint a szülőkkel folytatott folyamatos kommunikáció.

Az óvoda–iskola átmenet támogatása

Az óvodai nevelés kiemelt feladata az iskolába lépéshez szükséges fejlettség támogatása. Az iskolára való felkészítés nem tantárgyi előkészítést jelent, hanem a gyermekek olyan képességeinek és készségeinek megerősítését, amelyek a sikeres iskolakezdés alapját adják. Ilyenek különösen:

- a szociális érettség (szabálykövetés, együttműködés, feladattudat, kitartás),
- az önállóság és önkiszolgálás,
- a kommunikáció és beszédértés,
- a figyelem, emlékezet, gondolkodás alapfunkciói,
- a finommotorika és grafomotoros előkészítés,
- a mozgáskoordináció és testséma fejlődése.

Óvodánk tudatosan törekszik az iskolaérettség támogatására a mindennapi tevékenységekben és a nagycsoportos korosztályhoz illeszkedő feladathelyzetekben. A nagycsoportosok számára különösen fontos a feladattudat erősítése, az önálló munkavégzéshez szükséges szokások alakítása, valamint a szabályok tudatosabb követése.

Az óvoda–iskola átmenet támogatásának része a kapcsolattartás a helyi iskolával. Ennek formái lehetnek az iskolalátogatás, a leendő első osztályos környezet megismerése, valamint szakmai egyeztetések, amelyek segítik az átmenet zökkenőmentessé tételét. A szülőkkel való együttműködés ebben az időszakban kiemelt jelentőségű: a gyermek fejlődéséről, erősségeiről és támogatási szükségleteiről partneri kommunikációval adunk tájékoztatást.

4.18. A környezeti nevelés komplex célrendszere és intézményi beágyazottsága

Intézményünk környezeti nevelési gyakorlata a fenntarthatóság pedagógiájának szemléletére épül. Célunk, hogy a gyermekekben egyszerre alakuljon ki:

Nagyharsányi Óvoda Pedagógiai Program

- a természet iránti pozitív érzelmi viszony (kötődés, rácsodálkozás, gondoskodás),
- alapvető ismeretek és tapasztalatok a természeti jelenségekről,
- a mindennapi környezettudatos szokások (takarékoság, rend, szelektív gyűjtés, felelős eszközhasználat),
- valamint a közösségi felelősség élménye (közös gondozás, közös „vigyázás” a környezetre).

A környezeti nevelést intézményi szinten, tervezetten valósítjuk meg: éves terveinkben, projektjeinkben, jeles napokhoz kapcsolódó tevékenységeinkben, valamint a mindennapi rutinokban is. A gyermekek élményalapú tanulását segítik a természetben végzett megfigyelések, séták, kirándulások, a kerti munkák, a komposztálás és a szelektív hulladékgyűjtés gyakorlata, továbbá a madárvédelemhez kapcsolódó tevékenységek.

A környezeti nevelés komplex módon kapcsolódik más nevelési területekhez is: erősíti az egészséges életmód alakítását (szabadban mozgás), fejleszti az anyanyelvi és értelmi képességeket (megfigyelés, következtetés, szókinccs), valamint támogatja a közösségi nevelést (közös felelősség, együttműködés, szabálykövetés).

4.19. A fejlődés jellemzői az óvodáskor végére

Az óvodai nevelés célja, hogy a gyermekek az iskolába lépés időszakára elérjék azokat a fejlettségi szinteket, amelyek lehetővé teszik számukra az iskolai életbe való sikeres bekapcsolódást. Az óvodai nevelés nem az iskolai tananyag előkészítésére törekszik, hanem a gyermekek személyiségének sokoldalú fejlődését támogatja, amelynek eredményeként kialakulnak azok az alapvető képességek, készségek és attitűdök, amelyek az iskolai tanulás feltételeit biztosítják.

Az óvodai nevelés során a gyermekek fejlődése egyéni ütemben történik. Az óvodáskor végére kialakuló fejlettségi jellemzők nem minden gyermeknél azonos időpontban és mértékben jelennek meg, ugyanakkor az óvodai nevelés feladata, hogy minden gyermek számára biztosítsa a fejlődéshez szükséges támogató feltételeket.

Testi fejlettség és mozgásfejlődés

Nagyharsányi Óvoda Pedagógiai Program

Az óvodáskor végére a gyermekek mozgása összerendezettebbé, harmonikusabbá válik. A nagymozgások koordináltabbak, a mozgásbiztonság erősödik, a gyermekek képesek mozgásukat tudatosabban irányítani.

A gyermekek:

- szívesen vesznek részt mozgásos tevékenységekben és játékokban,
- képesek futni, ugrani, mászni, egyensúlyozni és különböző mozgásformákat összehangolni,
- mozgásukban megjelenik a ritmus és az irányváltás tudatosabb alkalmazása,
- fejlődik állóképességük és mozgáskoordinációjuk.

A finommotorika fejlődésének eredményeként a gyermekek képesek:

- ceruzát, ecsetet és egyéb eszközöket megfelelően használni,
- egyszerű rajzokat, formákat készíteni,
- apróbb tárgyakat ügyesen megfogni és manipulálni.

A mozgásfejlődés hozzájárul az idegrendszeri érési folyamatokhoz, valamint támogatja az értelmi és szociális fejlődést is.

Érzelmi és szociális fejlettség

Az óvodáskor végére a gyermekek érzelmi életében jelentős fejlődés figyelhető meg. A gyermekek egyre stabilabb érzelmi kötődéseket alakítanak ki, képesek kapcsolatokat fenntartani társaikkal és a felnőttekkel.

A gyermekek:

- elfogadják és betartják a közösségi együttélés alapvető szabályait,
- képesek együttműködni társaikkal,
- megértik mások érzelmeit és szükségleteit,
- egyre inkább képesek konfliktushelyzetek kezelésére pedagógusi segítséggel vagy önállóan.

Az óvodáskor végére kialakul a gyermekekben a közösséghez tartozás élménye, valamint fejlődik az empátia, a segítőkészség és a felelősségérzet.

Önállóság és önkiszolgálás

Az óvodáskor végére a gyermekek egyre önállóbbá válnak a mindennapi tevékenységek során. Képesek önállóan elvégezni az életkoruknak megfelelő önkiszolgáló feladatokat, és egyre nagyobb felelősséget vállalnak saját tevékenységeikért.

A gyermekek:

- önállóan öltöznek és vetkőznek,
- ügyelnek személyes tárgyaik rendben tartására,
- képesek az étkezési és higiénés szokások betartására,
- részt vesznek a közösségi feladatokban (például rendrakás, naposi feladatok).

Az önállóság fejlődése hozzájárul a gyermekek önbizalmának és kompetenciaérzésének erősödéséhez.

Anyanyelvi és kommunikációs fejlettség

Az óvodáskor végére a gyermekek beszéde érthetőbbé, összefüggőbbé válik. Szókincsük bővül, és képesek gondolataikat, élményeiket egyre pontosabban kifejezni.

A gyermekek:

- aktívan részt vesznek beszélgetésekben,
- kérdéseket tesznek fel, válaszolnak és véleményt fogalmaznak meg,
- képesek történeteket, élményeket elmesélni,
- figyelemmel hallgatják a meséket és a mások által elmondott történeteket.

Az anyanyelvi fejlődés szoros kapcsolatban áll az értelmi fejlődéssel, valamint a szociális kapcsolatok alakulásával.

Értelmi képességek fejlődése

Az óvodáskor végére a gyermekek gondolkodása egyre összetettebbé válik. A tapasztalatszerzés és a játékos tanulás során fejlődnek megfigyelési, emlékezeti és problémamegoldó képességeik.

A gyermekek:

- képesek különbségeket és hasonlóságokat felismerni,
- egyszerű ok-okozati összefüggéseket megértenek,
- képesek figyelmüket egy tevékenységre irányítani,
- emlékezetük segítségével felidéznek korábbi tapasztalataikat.

Az értelmi fejlődés alapját a cselekvéses tapasztalatszerzés, a játék és az élményszerű tanulás biztosítja.

A tanuláshoz szükséges képességek alakulása

Az óvodáskor végére a gyermekekben kialakulnak azok az alapvető pszichikus funkciók, amelyek az iskolai tanulás feltételeit jelentik.

A gyermekek:

- képesek feladatot vállalni és azt befejezni,
- figyelmüket egy ideig tudatosan fenntartják,
- érdeklődést mutatnak az új ismeretek iránt,
- örömmel vesznek részt közös tevékenységekben.

A tanuláshoz szükséges képességek fejlődése szoros kapcsolatban áll a gyermekek érzelmi biztonságával, önbizalmával és motivációjával.

A környezettudatos magatartás alapjai

Nagyharsányi Óvoda Pedagógiai Program

Az óvodáskor végére a gyermekekben kialakulnak a környezettudatos viselkedés alapjai. A mindennapi tevékenységek során szerzett tapasztalatok hozzájárulnak ahhoz, hogy a gyermekek érzékennyé váljanak a természeti környezet értékei iránt.

A gyermekek:

- felismerik a természet értékeit,
- igyekeznek vigyázni környezetük tisztaságára,
- részt vesznek a környezet gondozásában,
- érdeklődnek az élővilág iránt.

A környezeti nevelés során szerzett élmények hozzájárulnak a természet iránti pozitív érzelmi viszony kialakulásához.

4.20. A tehetséggondozás pedagógiai megvalósítása az óvodában

Az óvodai nevelés során kiemelt feladat a gyermekek egyéni képességeinek felismerése és támogatása. A gyermekek fejlődése eltérő ütemben zajlik, ezért pedagógiai munkánk során figyelmet fordítunk arra, hogy az átlagos fejlődési ütem mellett megjelenő kiemelkedő képességek is megfelelő támogatást kapjanak.

Az óvodai tehetséggondozás célja, hogy a gyermekek természetes érdeklődésére és kíváncsiságára építve lehetőséget biztosítson a képességek kibontakoztatására. Az óvodai tehetséggondozás nem elkülönített oktatási forma, hanem a mindennapi tevékenységek során megvalósuló, differenciált pedagógiai munka része.

A tehetségigéretnek felismerése elsősorban a gyermekek játékában, spontán tevékenységeiben és problémamegoldó helyzeteiben figyelhető meg. Az óvodapedagógusok a gyermekek viselkedésének, érdeklődésének és teljesítményének folyamatos megfigyelése során képet kapnak azokról a területekről, ahol a gyermek kiemelkedő képességeket mutat.

Az óvodai tehetséggondozás különösen az alábbi területeken jelenhet meg:

- kreatív és alkotó tevékenységek
- zenei képességek
- mozgásos képességek
- matematikai-logikai gondolkodás
- nyelvi és kommunikációs képességek

Nagyharsányi Óvoda Pedagógiai Program

- természeti jelenségek iránti érdeklődés

A tehetséggondozás során az óvodapedagógus:

- gazdagító pedagógiai környezetet biztosít
- változatos tevékenységeket szervez
- differenciált feladatokat alkalmaz
- lehetőséget ad az önálló alkotásra és felfedezésre
- támogatja a gyermekek kreativitását és kezdeményezőképességét

A tehetségigéretes gyermekek fejlesztése során kiemelt jelentősége van a pozitív megerősítésnek, az élményszerű tanulásnak és a gyermekek motivációjának fenntartásának.

Az óvodai tehetséggondozás alapelve, hogy a gyermekek fejlődése **nem versenyztetésen**, hanem a képességek kibontakoztatásán és az önmegvalósítás támogatásán alapul.

V. AZ ÓVODAI ÉLET MEGSZERVEZÉSE, A NEVELÉS-OKTATÁS KERETEI ÉS A TEVÉKENYSÉGEK RENDSZERE

Az óvodai nevelés szakmai eredményességét nem önmagában az határozza meg, hogy **milyen célokat** fogalmaz meg az intézmény, hanem az, hogy ezek a célok **milyen szervezési keretekben** és **milyen következetes pedagógiai gyakorlatban** valósulnak meg. Az óvodai élet megszervezése ezért a pedagógiai program egyik kulcsterülete: a napirend és a hetirend, a gondozás, a játék, a mozgás, a tanulási helyzetek, az átmenetek kezelése, a közösségi együttműködés rendszere mind azt szolgálja, hogy a gyermekek fejlődése **biztonságos, élményszerű, differenciált és inkluzív** módon történjen.

Intézményünkben az óvodai élet megszervezése:

- **a gyermek szükségleteiből** indul ki (érzelmi biztonság, mozgás, játék, pihenés, kapcsolódás),
- **a helyi adottságokra** épít (természeti környezet, tornaszoba, fejlesztő/logopédiai szoba, udvar),
- **a hátránykompenzáció és esélyteremtés** elveit folyamatosan érvényesíti,

Nagyharsányi Óvoda Pedagógiai Program

- a **környezeti nevelés** szemléletét a mindennapokba beágyazza,
- és minden szervezési döntésben törekszik a **szakmai, gyermekvédelmi és biztonsági** megfelelésre.

5.1. Szervezési alapelvek és intézményi működésrend

Alapelvek, amelyek minden óvodai szervezési döntést meghatároznak

Óvodánkban az óvodai élet megszervezése az alábbi alapelvek mentén történik:

(1) A gyermek mindenképp felett álló érdeke és jogainak tisztelete

A gyermek személyisége, méltósága és biztonsága minden óvodai helyzetben elsődleges. Ennek része a gyermek egyéni szükségleteinek tiszteletben tartása, a fokozatosság, a túlterhelés elkerülése és a gyermekbarát, kiszámítható szervezés.

(2) Érzelmi biztonság – a nyugodt óvodai légkör pedagógiai jelentősége

Az érzelmi biztonság nem „kísérő jelenség”, hanem a fejlődés feltétele. Óvodánkban a nap szervezése, a felnőttek kommunikációja, a szokásrendszer és a konfliktuskezelés mind azt szolgálják, hogy a gyermekek biztonságban legyenek, merjenek kezdeményezni, kérdezni, hibázni, próbálkozni.

(3) Kiszámíthatóság és rugalmasság egyensúlya

A stabil napirend és a következetes szokások támaszt adnak, ugyanakkor a pedagógiai döntések rugalmasan igazodnak:

- a gyermekcsoport aktuális állapotához,
- a csoportdinamikához,
- az évszakhoz és időjáráshoz,
- az aktuálisan megjelenő érdeklődéshez és spontán tanulási helyzetekhez.

(4) A játék elsődlegessége – a játék folytonosságának védelme

A szabad játék nem „időkitöltés”, hanem a gyermek fő tanulási és fejlődési terepe. Minden szervezési megoldásunknál törekszünk arra, hogy a játék folytonosságát a lehető legkevésbé törjük meg, és elegendő időt biztosítsunk az elmélyülésre.

(5) Tevékenységbe ágyazott tanulás és komplex fejlesztés

Óvodánkban a fejlesztés nem elsősorban „külön feladathelyzetekben” történik, hanem a mindennapi élethelyzetekben: játékban, mozgásban, beszélgetésben, alkotásban, környezeti megfigyelésekben. Ez biztosítja, hogy a tanulás természetes, motiváló, élményalapú legyen.

Nagyharsányi Óvoda Pedagógiai Program

(6) Egyéni bánásmód, differenciálás, inklúzió

Minden gyermek más tempóban fejlődik. A napirend és a tevékenységek megszervezése során tudatosan biztosítjuk:

- a különböző nehézségi szintű feladatokat,
- a többféle részvételi módot (megfigyelő, próbálkozó, aktív szereplő),
- a pedagógusi támogatás differenciált mértékét,
- és azt, hogy SNI/BTMN/HH/HHH gyermekek számára is valódi részvétel legyen lehetséges.

5. 2. Napirend és hetirend – pedagógiai funkció, rugalmas működtetés

A napirend pedagógiai értelmezése

A napirend óvodánkban a gyermek számára:

- **biztonságot adó keret** (előre látható, ismétlődő rend),
- **önállóságot fejlesztő rendszer** (szokások és rutinok kialakulása),
- **terhelést kiegyensúlyozó struktúra** (aktív és nyugodt szakaszok váltakozása),
- **szociális tanulási tér** (szabályok, együttműködés, közösségi ritmus).

A napirendet úgy alakítjuk, hogy:

- a gyermekeknek elegendő idejük legyen **szabad játékra**,
- a gondozási tevékenységek ne kapkodva, hanem **nevelési értékkel** valósuljanak meg,
- a mozgás és levegőzés **mindennapos** legyen,
- a kezdeményezett tevékenységek **életszerűen** illeszkedjenek a nap ritmusába.

a napirend (irányadó, rugalmas keret)

(Időpontok helyi szokás szerint módosíthatók)

- **Érkezés, szabad játék, spontán tanulási helyzetek** (egyéni fogadás, rövid szülői kommunikáció, megfigyelés)
- **Reggeli gondozási rutinok** (higiéné, terítés jellegű bevonás, reggeli)
- **Játékfolytatás, kezdeményezett tevékenységek** (kiscsoportos/egyéni differenciálás; beszélgetőkör, mese, alkotás, zenei és környezeti elemek)

Nagyharsányi Óvoda Pedagógiai Program

- **Mindennapos mozgás / szervezett mozgás** (tornaszobában/udvaron)
- **Udvari játék, levegőzés, környezeti megfigyelések**
- **Ebéd, gondozási tevékenységek**
- **Pihenés / csendes tevékenységek** (mese, relaxáció, differenciált pihenésigény kezelése)
- **Uzsonna**
- **Délutáni szabad játék, egyéni fejlesztési elemek beágyazása, hazamenetel**

Hetirend – tartalmi egyensúly és tervezhetőség

A hetirend célja, hogy a gyermekek a hét folyamán **kiegyensúlyozottan** találkozzanak a fő tevékenységformákkal, és legyen rendszeresség a mozgásban, mesében, énekekben, alkotásban, környezeti tapasztalatszerzésben.

A hetirend biztosítja:

- a fejlesztési célok folyamatos jelenlétét,
- a projekt- és témahetek szervezhetőségét,
- az SNI/BTMN/HH gyermekek számára szükséges kiszámítható ritmust,
- és a pedagógiai tervezés dokumentálhatóságát.

5. 3. A gondozás mint pedagógiai folyamat – önállóság, szabálytudat, egészségnevelés

Gondozási helyzetek pedagógiai jelentősége

A gondozás (étkezés, öltözés, tisztálkodás, pihenés) óvodánkban a nevelés szerves része, mert ezekben a helyzetekben fejlődik leginkább:

- az **önállóság** (én tudom, én képes vagyok rá),
- az **önszabályozás** (kivárom, sorra kerülök, követem a rendet),
- a **szociális alkalmazkodás** (közösségi együttélés),
- a **testtudat és egészségszokások** (higiéné, étkezési kultúra),
- a **felelősségvállalás** (rendre vigyázok, eszközt óvok).

Nagyharsányi Óvoda Pedagógiai Program

Étkezések – egészséges szokások és kulturált közösségi működés

Az étkezések megszervezésénél kiemelt cél:

- nyugodt légkör,
- kulturált étkezési szokások,
- fokozatos önkiszolgálás,
- udvarias kommunikáció, egymás igényeinek tisztelete.

A pedagógus modellnyújtással és pozitív megerősítéssel támogatja, hogy az étkezés ne konfliktusforrás, hanem stabil, kiszámítható napi esemény legyen. Külön figyelmet fordítunk az eltérő étkezési szokások és szükségletek elfogadására, és az érzékeny pedagógiai kezelésre.

Higiéné, prevenció, egészségvédelem

A higiénés rutink az egészséges életmód alakításának alapjai. A gyermekek életkori szintjéhez igazodva következetesen alakítjuk:

- kézmosás rendjét és technikáját,
- mosdóhasználat szabályait,
- személyes eszközök rendjét,
- betegségek megelőzéséhez szükséges szokásokat.

Pihenés – a regenerálódás pedagógiai biztosítása

A pihenés megszervezése során törekszünk arra, hogy:

- a gyermekek testileg és lelkileg is megnyugodjanak,
- az elalvást segítse a mesélés, ráhangolódás,
- a pihenési igények különbségeit rugalmasan kezeljük (csendes tevékenység, fokozatosság),
- ne sérüljön a gyermekek komfortérzete és biztonságérzete.

5. 4. A játék szervezése és pedagógiai támogatása – játékkultúra, együttműködés, konfliktuskezelés

Nagyharsányi Óvoda Pedagógiai Program

A játék feltételei – tér, idő, eszköz és választás

A játék minősége nagyban függ a környezettől. Óvodánkban a játékfeltételek alakításának elvei:

- játéksarkok átlátható rendszere,
- eszközök elérhetősége (önálló választás),
- esztétikus, rendezett környezet,
- biztonságos, balesetmegelőző kialakítás,
- a játék folytonosságának védelme.

A pedagógus szerepe a játékban – megfigyelés, fejlesztés, mediálás

A pedagógus tudatosan választ szerepet:

- **háttérben megfigyelő** (információgyűjtés a fejlődésről),
- **modellnyújtó** (nyelvi minták, együttműködés, kulturált viselkedés),
- **játékgazdagító** (ötletadás, új elemek bevitele),
- **konfliktusmediátor** (érzelmekek megnevezése, kompromisszumok tanítása),
- **differenciált segítő** (HH/SNI/BTMN gyermekek bevonása és sikerélménye).

A konfliktuskezelésben kiemelt cél:

- az érzelmek felismerése és kifejezése,
- a szabályok értelmének megértése,
- az erőszakmentes megoldások tanulása,
- és a helyreállító jellegű megközelítés (jóvátétel, újrakezdés).

5. 5. A tevékenységek rendszere – részletes intézményi értelmezés és szervezés

Kezdeményezett tevékenységek

Óvodánkban a kezdeményezett tevékenységek szervezésénél alapelv:

- rövid, életkorhoz igazított időtartam,
- tevékenységközpontúság,

Nagyharsányi Óvoda Pedagógiai Program

- élményszerűség,
- választási lehetőségek biztosítása,
- differenciált részvétel (nem minden gyermek ugyanúgy és ugyanabban a tempóban).

A pedagógus a tevékenységeket úgy kezdeményezi, hogy a gyermekek érdeklődése vezessen, és a tanulás természetes módon kapcsolódjon a mindennapokhoz.

Mozgás – mindennapos mozgás, tornaszoba, udvari mozgás, fejlesztő funkció

- mindennap biztosítjuk a mozgást (udvar + tornaszoba),
- fejlesztjük az egyensúlyt, koordinációt, testsémát,
- figyelünk a helyes mozgásmintákra és a balesetmegelőzésre,
- a mozgást gyakran kapcsoljuk zenéhez, játékhoz, szabálytudathoz.

A mozgás differenciálása:

- eltérő nehézségű feladatok,
- eltérő eszközök,
- segítség fokozatai (kézen fogás, verbális irányítás, önálló próbálkozás).

Verselés, mesélés – intézményi rendszer, mindennapi gyakorlat

A mese és vers mindennapi, a beszélgetések és élményfeldolgozás pedig folyamatos. A tervezésben rögzíthető:

- mindennapi mesélés,
- dramatikus játék, bábozás,
- nyelvi játékok, mondókák,
- beszélgetőkör, kommunikációs szabályok,
- logopédiai együttműködés a jelzések alapján.

Nagyharsányi Óvoda Pedagógiai Program

Ének, zene, népi játék és tánc – közösség, szabályok, érzelmi ráhangolódás

A zene a nap rendjéhez is kapcsolható:

- ráhangoló dalok (átmenetekenél),
- mozgásos énekes játékok,
- zenehallgatás, hangszerek,
- projektekhez, ünnepekhez kapcsolódó dalanyag.

Rajzolás, festés, mintázás, kézimunka– technikák, eszközök, fenntarthatóság

Az alkotásnál hangsúlyozható:

- természetes anyagok, újrahasznosított eszközök,
- finommotorika és grafomotorika előkészítés,
- szabad alkotás és irányított technika egyensúlya,
- differenciálás (nem „egyforma” produktum a cél).

Külső világ tevékeny megismerése – helyi környezet, projektek, fenntarthatósági rutinok

- évszakok megfigyelése,
- kiskert/kertészkedés,
- komposztálás és szelektív gyűjtés,
- madárvédelem,
- „zöld jeles napok” projektjei,
- egyszerű mérés–válogatás–rendezés matematikai tapasztalatok.

Munka jellegű tevékenységek

A munka önként, azaz örömmel és szívesen végzett aktív tevékenység, a tapasztalatszerzésnek és a környezet megismerésének, a munkavégzéshez szükséges attitűdök és képességek, készségek, tulajdonságok alakításának fontos eszköze

Nagyharsányi Óvoda Pedagógiai Program

Feladat:

- A munka jellegű tevékenységekkel a kitartás, önállóság, felelősség, feladatvállalás, társas együttműködés fejlesztése.
- A közös munka által a társas kapcsolatok alakítása, a gyermek céltudatosságának, önfegyelmének fejlesztése és a modellálható magatartásformák kialakítása.
- A gyermekek aktív tevékenységi, utánzási vágyára, önkéntességére épülő játékos jellegű munkafolyamatok szervezése.
- Olyan önként és szabadon választott tevékenységek felkínálása, melynek kézzel fogható, eredménye van.
- Változatos munkafajták biztosítása. (Pl.: Önkiszolgálás, Naposi munka, Az óvoda, a csoport életével kapcsolatos alkalomszerű munka.
- Alkalmi megbízások teljesítése

A fejlődés jellemzője az óvodáskor végére:

- A gyermek szeret önállóan és társaival közösen is dolgozni.
- Az eszközöket rendeltetésszerűen használja.
- Önállóan, igényesen végzi az önkéntesen vagy megbízás esetén kapott munkákat.
- Szívesen vállalkozik egyéni megbízások elvégzésére.

5. 6. Kiemelt figyelmet igénylő gyermekek integrált támogatása a napi szervezésben

SNI gyermekek óvodai mindennapjai – szervezési és módszertani biztosítékok

- kiszámítható napirend vizuális/verbális támogatással,
- rövidebb, tagoltabb feladathelyzetek,
- több mozgásos, cselekvéses tanulás,
- eszközadaptáció,
- tevékenységbe ágyazott fejlesztés + szükség esetén egyéni/kiscsoportos fejlesztési idő,
- szakszolgálati javaslatok követése és dokumentált együttműködés.

Nagyharsányi Óvoda Pedagógiai Program

BTMN esetén alkalmazott intézményi eljárásrend (felkészültség)

- korai jelzések és megfigyelések rögzítése,
- szülővel partneri konzultáció,
- differenciált pedagógiai támogatás (strukturálás, szabályok egyszerűsítése, pozitív megerősítés, következetesség),
- szükség esetén szakszolgálati vizsgálat kezdeményezése,
- fejlesztési javaslatok beépítése a mindennapokba.

HH/HHH gyermekek esélyteremtése a szervezés szintjén

- stabil napirend és szokásrendszer (biztonság),
- kommunikáció támogatása (sok beszédhelyzet, mesélés),
- sikerélményt adó feladatok,
- közösségi integráció tudatos segítése,
- szülőkkel együttműködés és támogató tájékoztatás.

5. 7. Ünnepek, rendezvények, jeles napok – pedagógiai elvek, családok bevonása

- életkori sajátosságok, fokozatosság,
- közös készülődés, élmény és közösség,
- szerepek igazságos, gyermekbarát kiosztása,
- családok bevonása partneri módon,
- fenntarthatóság (környezettudatos díszítés, természetes anyagok).

5. 8. Biztonság, balesetmegelőzés, gyermekvédelem – napi működtethető rendszer

Balesetmegelőzés és biztonságos környezethasználat

Itt legyen benne:

- eszközhasználati szabályok,

Nagyharsányi Óvoda Pedagógiai Program

- udvari játékszabályok,
- tornaszobai biztonság,
- felügyelet megszervezése,
- gyermekek életkorának megfelelő „biztonságtanulás”.

Gyermekvédelem a szervezésben

- pedagógusi érzékenység a jelzésekre,
- dokumentált jelzés és együttműködés a jelzőrendszerrel,
- diszkréció és partneri kommunikáció,
- bántalmazás megelőzése: szabálytudat, segítségkérés tanítása, bizalmi légkör.

Gyermekvédelmi feladatok az intézményben

Az óvoda kiemelt feladata a gyermekek testi és lelki biztonságának biztosítása, valamint a veszélyeztetettség megelőzése.

Az intézmény pedagógusai a gyermekvédelmi jelzőrendszer tagjaiként figyelemmel kísérik a gyermekek életkörülményeit és fejlődését. Amennyiben a gyermek veszélyeztetettsége felmerül, az óvoda jelzéssel él a gyermekjóléti szolgálat felé.

Az intézmény együttműködik:

- a gyermekjóléti szolgálattal
- a pedagógiai szakszolgálattal
- az egészségügyi szolgáltatókkal
- a családsegítő szolgálattal

A gyermekvédelmi feladatok célja a gyermekek biztonságának megőrzése, a veszélyeztetettség megelőzése és a családok támogatása.

5. 9. Dokumentáció és minőségbiztosítás a napi működésben

Tervezés szintjei és visszacsatolás

A szakmailag erős rész:

Nagyharsányi Óvoda Pedagógiai Program

- éves tervezés,
- tematikus/projekttervezés,
- heti–napi szervezés,
- egyéni fejlesztési irányok,
- rendszeres értékelés (mi működött, min változtatunk).

Fejlődés nyomon követése

- rendszeres megfigyelés,
- fejlődési jellemzők rögzítése,
- nem összehasonlítás, hanem egyéni út,
- szülői tájékoztatás dokumentált formái,
- szakszolgálati együttműködés nyomai (javaslatok beépítése), akkor ez az ellenőrzések során is stabil alap.

5. 10. A személyi feltételek és együttműködés rendszere – szerepek és felelőségek

- óvodapedagógus szakmai felelőssége,
- dajka/NOKS szerepe a szokásrendszerben és a biztonságban,
- belső kommunikáció (rövid napi egyeztetés, jelzések átadása),
- helyettesítés rendje: a gyermekek biztonsága és folytonosság.

Óvodánk az óvodai élet megszervezésével kapcsolatban az alábbi minőségi elvárásokat tekinti irányadónak:

- a gyermekek napja kiszámítható, mégis rugalmas,
- a játék folytonossága és minősége védett,
- a gondozás nevelési értékkel bír,
- a tevékenységek komplexen, integráltan fejlesztenek,
- a differenciálás és inklúzió a szervezés szintjén is megjelenik,

Nagyharsányi Óvoda Pedagógiai Program

- a gyermekvédelem és biztonság nem „külön fejezet”, hanem a mindennapok gyakorlata,
- a tervezés és dokumentáció támogatja a gyermekek fejlődését és az intézményi átláthatóságot.

NAPIREND ÉS HETIREND AZ ÓVODAI ÉLET SZERVEZÉSÉHEZ

A napirend intézményi mintája

Az óvodai napirend célja, hogy a gyermekek számára **biztonságos, kiszámítható, ugyanakkor rugalmas keretet** biztosítson a mindennapi tevékenységekhez. A napirendben megfelelő arányban jelennek meg a szabad játék, a mozgás, a gondozási tevékenységek, a kezdeményezett foglalkozások, valamint a pihenés.

Az időpontok **irányadó jellegűek**, a csoport aktuális szükségleteihez, az időjáráshoz, illetve a pedagógiai helyzetekhez igazodva rugalmasan alakíthatók.

Napirend

6:00 – 8:30

Érkezés, szabad játék a csoportszobában

- egyéni fogadás, beszélgetés a gyermekkel és a szülővel
- szabad játék különböző játéktevékenységekben
- egyéni és kiscsoportos fejlesztési lehetőségek
- spontán tanulási helyzetek

8:30 – 9:00

Reggeli, gondozási tevékenységek

- higiénés szokások gyakorlása
- önkiszolgálás, terítés, kulturált étkezés

9:00 – 10:30

Játék és kezdeményezett tevékenységek

Az óvodapedagógus az iskola-előkészítő fejlesztő pedagógiai tevékenységet napi 45 percben a tanköteles korú gyermekek számára biztosítja

- beszélgetőkör

Nagyharsányi Óvoda Pedagógiai Program

- mesélés, verselés
- ének, zene, népi játék, tánc
- rajzolás, festés, mintázás
- a külső világ tevékeny megismerése
- differenciált fejlesztés
- **mindennapos mozgás** (tornaszobában vagy udvaron)

10:30 – 11:30

Szabad levegőn tartózkodás, udvari játék

- mozgásos játékok
- környezeti megfigyelések
- séták, tapasztalatszerzés
- nagymozgások fejlesztése

11:30 – 12:00

Ebéd, gondozási tevékenységek

- kulturált étkezés
- önállóság fejlesztése

12:15 – 14:30

Pihenés, alvás

- mesehallgatás
- nyugodt környezet biztosítása

14:30 – 15:00

Ébredés, uzsonna

15:00 – 16:00

Szabad játék, egyéni fejlesztési lehetőségek, hazamenetel

A mindennapos mozgás intézményi gyakorlata

Nagyharsányi Óvoda Pedagógiai Program

Az egészséges életmód alakítása érdekében óvodánkban **minden nap biztosítjuk a mozgás lehetőségét.**

A mindennapos mozgás megvalósulhat:

- tornaszobában szervezett mozgásos tevékenységek során,
- udvari mozgásos játékok formájában,
- akadálypályák, egyensúlygyakorlatok alkalmazásával,
- mozgásos énekes játékokkal,
- természetben végzett mozgásos tevékenységekkel.

A mozgásos tevékenységek során fejlesztjük:

- a nagymozgásokat
- a mozgáskoordinációt
- az egyensúlyérzéklet
- a testsémát
- a térbeli tájékozódást
- az állóképességet

A mozgás örömteli tevékenység, ezért a gyakorlatok játékos formában, a gyermekek életkori sajátosságaihoz igazodva valósulnak meg.

Az iskola-előkészítő fejlesztő pedagógiai tevékenység megvalósítása és folyamata

Az óvodai nevelés kiemelt feladata a gyermekek iskolai életre való felkészítése, amely komplex, személyiségközpontú fejlesztő pedagógiai tevékenység keretében valósul meg. Az iskola-előkészítés nem különálló tevékenységként jelenik meg, hanem az óvodai nevelés egészét átható, tudatosan felépített folyamatként, amely a gyermekek egyéni fejlődési üteméhez igazodva támogatja az iskolakezdéshez szükséges kompetenciák kialakulását.

A fejlesztő pedagógiai tevékenység célja, hogy a gyermekek képessé váljanak az iskolai tanulás megkezdésére, rendelkezzenek a szükséges testi, lelki és szociális érettséggel, valamint kialakuljanak azok az alapvető képességek és készségek, amelyek az eredményes iskolai bevényt segítik.

A fejlesztés kiemelt területei:

- mozgásfejlettség (nagymozgások, finommotorika, szem-kéz koordináció),

Nagyharsányi Óvoda Pedagógiai Program

- figyelem, emlékezet, gondolkodás fejlettsége,
- beszéd-készség és anyanyelvi kompetenciák,
- feladattudat, kitartás, szabálykövetés,
- szociális érettség (együttműködés, alkalmazkodás, konfliktuskezelés),
- érzelmi stabilitás, önszabályozás,
- testséma, térbeli és időbeli tájékozódás.

A megvalósítás folyamata

1. Megismerés és állapotfelmérés

Az iskola-előkészítő tevékenység alapja a gyermekek folyamatos megfigyelése és fejlettségi szintjük feltérképezése. Az óvodapedagógusok a mindennapi tevékenységek során szerzett tapasztalataik, valamint célzott megfigyelések alapján képet alkotnak a gyermekek képességeiről. A fejlődési adatokat a pedagógiai dokumentációban, valamint az **oviKRÉTA rendszerben** rögzítik.

2. Tervezés

A megfigyelések eredményeire építve az óvodapedagógusok differenciált fejlesztési tervet készítenek, amely figyelembe veszi az egyéni szükségleteket, eltérő fejlődési ütemeket. A tervezés során meghatározzák a fejlesztési célokat, feladatokat, módszereket és eszközöket.

3. Megvalósítás

A fejlesztés elsősorban játékos, élményszerű tevékenységek keretében valósul meg, amelyek beépülnek az óvodai mindennapokba:

- játékba ágyazott tanulás,
- célzott fejlesztő foglalkozások,
- mozgásos és finommotorikát fejlesztő tevékenységek,
- beszéd- és kommunikációfejlesztés,
- logikai és problémamegoldó gondolkodást fejlesztő játékok.

A fejlesztés során kiemelt szerepet kap a pozitív megerősítés, az egyéni bánásmód és a gyermekek sikerélményhez juttatása.

4. Folyamatos értékelés és visszacsatolás

Az óvodapedagógusok rendszeresen értékelik a gyermekek fejlődését, figyelemmel kísérik az előrehaladást, és szükség esetén módosítják a fejlesztési tervet. Az eredményeket dokumentálják, és megosztják a szülőkkel, biztosítva ezzel a közös nevelési célok megvalósítását.

5. Együttműködés a szülőkkel és szakemberekkel

Nagyharsányi Óvoda Pedagógiai Program

Az iskola-előkészítés eredményessége érdekében az óvoda szoros együttműködést alakít ki a családokkal. A szülők tájékoztatást kapnak gyermekük fejlődéséről, valamint javaslatokat a további fejlesztéshez.

Szükség esetén az intézmény együttműködik a pedagógiai szakszolgálat szakembereivel (logopédus, fejlesztőpedagógus, pszichológus), akik segítik a célzott fejlesztés megvalósítását.

Összegzés

Az iskola-előkészítő fejlesztő pedagógiai tevékenység komplex, tudatosan felépített folyamat, amely a gyermekek egyéni sajátosságaira építve segíti elő az iskolai életre való alkalmasság kialakulását. Az élményszerű, játékos tanulás, a differenciált fejlesztés, valamint a családokkal és szakemberekkel való együttműködés biztosítja, hogy a gyermekek megfelelő felkészültséggel, pozitív élményekkel és motiváltan kezdjék meg iskolai tanulmányaikat.

Tevékenységek rendszere a hét folyamán

A hetirend nem merev órarend, hanem olyan pedagógiai keret, amely biztosítja, hogy a hét folyamán **minden fejlesztési terület megfelelő hangsúllyal jelenjen meg.**

Hétfő

- mindennapos mozgás
- mese, vers
- rajzolás, festés, mintázás
- szabad játék
- udvari játék

Kedd

- mindennapos mozgás
- ének-zene, énekes játék
- vizuális tevékenység vagy kézimunka
- szabad játék
- udvari mozgásos játékok

Nagyharsányi Óvoda Pedagógiai Program

Szerda

- mindennapos mozgás
- a külső világ tevékeny megismerése
- környezeti megfigyelések, séták
- matematikai tapasztalatszerzés játékosan
- udvari játék

Csütörtök

- mindennapos mozgás
- verselés, mesélés
- dramatikus játékok
- kreatív tevékenységek
- szabad játék

Péntek

- mindennapos mozgás
- Ének, zene, népi játék, tánc
- alkotó tevékenységek
- élményfeldolgozó beszélgetések
- szabad játék és közösségi játékok

A tevékenységek integrált megvalósítása

A heti tervezés során a pedagógus törekszik arra, hogy a különböző tevékenységek **komplexen** jelenjenek meg.

Például:

- egy mese feldolgozása dramatikus játékkal, rajzzal és mozgással
- egy környezeti megfigyelés rajzos feldolgozása és énekes játékokkal való kiegészítése

Nagyharsányi Óvoda Pedagógiai Program

- egy mozgásos játék matematikai tartalmú tapasztalatokkal való gazdagítása

Ez a komplex megközelítés segíti a gyermekek **mélyebb megértését, kreativitását és tapasztalatszerzését.**

A hetirend és napirend rugalmas alkalmazása

Fontos alapelv, hogy a napirend és hetirend **nem korlátozza**, hanem támogatja a pedagógiai folyamatot.

A szervezés során figyelembe vesszük:

- a gyermekek aktuális állapotát
- a csoport érdeklődését
- az időjárási körülményeket
- a spontán tanulási helyzeteket
- a projektmunkák és témahetek sajátosságait

A pedagógus a tervezés során törekszik arra, hogy a gyermekek tevékenységei **folyamatosak, élményszerűek és motiválóak** legyenek.

Az óvodai tevékenységek szervezésének pedagógiai módszertana

Az óvodai nevelés során alkalmazott pedagógiai módszerek célja, hogy a gyermekek fejlődését **élményszerű, tevékenységközpontú és differenciált módon** támogassák. Intézményünk pedagógiai gyakorlatában a módszerek megválasztása a gyermekek életkori sajátosságaihoz, egyéni fejlődési üteméhez, érdeklődéséhez és a csoport összetételéhez igazodik.

A pedagógiai módszertan kialakításakor alapvető szempont, hogy a tanulás ebben az életkorban elsősorban **tapasztalati úton, cselekvésen és játékon keresztül** valósul meg. A pedagógus feladata olyan helyzetek teremtése, amelyekben a gyermekek önállóan fedezhetik fel a környezet jelenségeit, kipróbálhatják ötleteiket, kérdéseket tehetnek fel, és közben pozitív tanulási élményeket szereznek.

A kooperatív tanulási helyzetek szerepe az óvodai nevelésben

Az óvodai nevelés egyik fontos feladata a gyermekek szociális kompetenciáinak fejlesztése. A kooperatív tanulási helyzetek olyan tevékenységi formák, amelyek során a gyermekek egymással együttműködve vesznek részt a feladatok megoldásában.

Nagyharsányi Óvoda Pedagógiai Program

A kooperatív tevékenységek során a gyermekek:

- megtanulják egymás véleményének elfogadását,
- gyakorolják az együttműködést,
- fejlődik kommunikációs készségük,
- megtapasztalják a közös siker élményét.

Az óvodában a kooperatív helyzetek természetes módon jelennek meg például:

- közös építőjátékok során,
- dramatikus játékhelyzetekben,
- közös alkotó tevékenységekben,
- mozgásos játékokban,
- környezeti projektek megvalósításakor.

A pedagógus feladata, hogy támogassa a gyermekek közötti együttműködést, segítse a konfliktusok konstruktív kezelését, és modellként szolgáljon a tiszteletteljes kommunikációban.

Differenciált fejlesztési stratégiák alkalmazása

Az óvodai csoportokban a gyermekek képességei, fejlődési üteme és érdeklődése jelentős eltéréseket mutathat. Ezért pedagógiai munkánk során kiemelt jelentőséget kap a **differenciált fejlesztés**.

A differenciálás célja, hogy minden gyermek a saját képességeihez és fejlődési szintjéhez igazodó támogatást kapjon.

A differenciálás megvalósulhat:

- a tevékenységek nehézségi szintjének változtatásával,
- különböző eszközök használatával,
- a pedagógusi segítség mértékének differenciálásával,
- egyéni vagy kiscsoportos fejlesztési helyzetek kialakításával.

A differenciált pedagógiai munka különösen fontos:

Nagyharsányi Óvoda Pedagógiai Program

- hátrányos helyzetű gyermekek esetében,
- sajátos nevelési igényű gyermekekénél,
- beilleszkedési, tanulási vagy magatartási nehézségekkel küzdő gyermekekénél,
- valamint tehetségigéreték felismerése és támogatása során.

A pedagógus a gyermekek fejlődését folyamatos megfigyeléssel követi nyomon, és a tapasztalatok alapján alakítja a fejlesztési helyzeteket.

A környezeti nevelés projektalapú megvalósítása

Intézményünk pedagógiai programjában a környezeti nevelés kiemelt szerepet kap. A környezeti nevelés célja, hogy a gyermekekben kialakuljon a természet iránti tisztelet, valamint a környezet megóvására irányuló felelősségteljes magatartás.

A környezeti nevelés megvalósítása során fontos szerepet kap:

- a természet közvetlen megfigyelése,
- séták és kirándulások szervezése,
- kerti tevékenységek,
- a szelektív hulladékgyűjtés gyakorlata,
- a komposztálás alapjainak megismertetése,
- madárvédelem és természetgondozás.

A gyermekek a környezeti projektek során megtapasztalhatják:

- a természet változásait,
- az élőlények gondozásának felelősségét,
- az ember és természet kapcsolatát.

A környezeti nevelés során külön figyelmet fordítunk arra, hogy a gyermekek pozitív érzelmi kapcsolatot alakítsanak ki a természeti környezettel.

Nagyharsányi Óvoda Pedagógiai Program

A pedagógus reflexív szakmai szerepe

Az óvodapedagógus szakmai munkájának fontos eleme a **reflexivitás**, amely azt jelenti, hogy a pedagógus folyamatosan értékeli saját nevelési gyakorlatát.

A reflexív pedagógiai működés során a pedagógus:

- elemzi a pedagógiai helyzeteket,
- értékeli a gyermekek fejlődését,
- szükség esetén módosítja a módszereket,
- új pedagógiai megoldásokat keres.

A reflexió hozzájárul a pedagógiai munka folyamatos fejlődéséhez és az intézményi szakmai minőség fenntartásához.

A pedagógiai munka minőségének biztosítása

Az intézmény pedagógiai munkájának minősége érdekében fontos a szakmai együttműködés és az önértékelés.

Ennek formái lehetnek:

- pedagógiai megbeszélések,
- tapasztalatcserék,
- szakmai továbbképzések,
- intézményi önértékelési folyamatok.

A pedagógusok szakmai fejlődése hozzájárul ahhoz, hogy az intézmény pedagógiai gyakorlata folyamatosan fejlődjön és alkalmazkodjon a változó nevelési kihívásokhoz.

A fejezet összegző gondolata

Az óvodai tevékenységek szervezésének módszertana intézményünkben arra törekszik, hogy a gyermekek számára olyan pedagógiai környezetet biztosítson, amelyben a tanulás természetes módon, élményszerűen és biztonságos keretek között valósul meg. A játékra, tapasztalatszerzésre és közösségi együttműködésre épülő pedagógiai gyakorlat hozzájárul a

Nagyharsányi Óvoda Pedagógiai Program

gyermek sokoldalú fejlődéséhez, valamint megalapozza az iskolai élet megkezdéséhez szükséges kompetenciák kialakulását.

VI. A GYERMEKEK FEJLŐDÉSÉNEK NYOMON KÖVETÉSE, MÉRÉSE ÉS DOKUMENTÁLÁSA

6.1. A fejlődés nyomon követésének pedagógiai jelentősége

Az óvodai nevelés egyik alapvető feladata a gyermekek fejlődésének folyamatos, tudatos és tervszerű nyomon követése. A gyermekek fejlődése egyéni ütemben, eltérő sajátosságok mentén zajlik, ezért kiemelten fontos, hogy az óvodapedagógusok pontos és átfogó képet kapjanak a gyermekek aktuális fejlettségi szintjéről, képességeiről és fejlődési szükségleteiről.

A fejlődés nyomon követése a pedagógiai munka egyik meghatározó alapja, amely lehetővé teszi az egyéni bánásmód elvének érvényesítését. Segítségével a pedagógus képes a gyermekek erősségeire építeni, valamint időben felismerni azokat a területeket, ahol további támogatásra van szükség. A megfigyelésekre épülő pedagógiai döntések hozzájárulnak ahhoz, hogy a nevelőmunka differenciált, tudatos és a gyermekek egyéni fejlődését támogató módon valósuljon meg.

6.2. A fejlődés nyomon követésének jogszabályi háttere

A gyermekek fejlődésének nyomon követése és dokumentálása a köznevelési intézmények számára jogszabályban előírt kötelezettség. Az óvodai nevelés szakmai kereteit meghatározó jogszabályok egyértelműen rögzítik, hogy az intézmény feladata a gyermekek fejlődésének folyamatos megfigyelése, értékelése és dokumentálása.

Az intézmény gyakorlata összhangban áll a nemzeti köznevelésről szóló törvény, az Óvodai nevelés országos alapprogramja, valamint a nevelési-oktatási intézmények működését szabályozó rendelet előírásaival. A jogszabályi háttér biztosítja, hogy a fejlődés nyomon követése tudatos, rendszeres és szakmailag megalapozott módon történjen, valamint a gyermekek fejlődésének támogatását szolgálja.

6.3. A fejlődés megfigyelésének területei és módszerei

A gyermekek fejlődésének megismerése elsősorban megfigyelésen alapuló pedagógiai módszerekkel történik. A megfigyelés a mindennapi pedagógiai gyakorlat szerves része, amely során az óvodapedagógus folyamatosan információkat gyűjt a gyermekek viselkedéséről, képességeiről és fejlődésének alakulásáról.

A megfigyelések a gyermek személyiségének egészére kiterjednek. Az óvodapedagógus figyelemmel kíséri a mozgásfejlődést, az értelmi képességek alakulását, a szociális és érzelmi fejlődést, a kommunikáció és az anyanyelv fejlődését, valamint az önállóság és együttműködés alakulását. A megfigyelés nem elkülönített helyzetekben történik, hanem a gyermek

Nagyharsányi Óvoda Pedagógiai Program

természetes tevékenységeiben: a játék során, a közösségi helyzetekben, a mindennapi tevékenységekben és a pedagógus által kezdeményezett foglalkozásokban.

A tudatos megfigyelés lehetővé teszi a gyermek fejlődési sajátosságainak mélyebb megismerését, és alapot ad a pedagógiai tervezéshez, valamint az egyéni fejlesztés megvalósításához.

6.4. A gyermekek fejlődésének mérése és értékelése

Az óvodai nevelés során a fejlődés nyomon követése kiegészül a tudatos mérés és értékelés folyamatával. Az intézményben alkalmazott mérés-értékelési rendszer biztosítja a pedagógiai munka tervezhetőségét, nyomon követhetőségét és ellenőrizhetőségét.

A mérés és értékelés során az óvodapedagógus a gyermek egyéni fejlődését vizsgálja, nem pedig teljesítményét minősíti. A hangsúly a fejlesztő értékelésen van, amely a gyermek erősségeire épít, és irányt mutat a további fejlesztéshez. Az értékelés célja, hogy támogassa a gyermek fejlődését, és segítse a pedagógiai munka tudatos alakítását.

A mérési folyamat több szakaszban valósul meg: a beszoktatást követően a pedagógus képet alkot a gyermek kiindulási állapotáról, majd a nevelési év során folyamatosan követi fejlődését. A félévi és év végi értékelések lehetőséget biztosítanak az összegzésre, míg az iskolába lépés előtt kiemelt szerepet kap az iskolaérettség szempontjainak vizsgálata.

6.5. A fejlődés dokumentálása

A gyermekek fejlődésének dokumentálása az óvodai nevelőmunka szerves része, amely biztosítja a fejlődési folyamat nyomon követhetőségét és a pedagógiai munka megalapozottságát.

Az intézményben a dokumentálás több szinten történik. Az egyéni fejlődési dokumentáció tartalmazza a gyermek fejlődésének főbb jellemzőit, a megfigyelések tapasztalatait és a fejlődés alakulását az óvodai évek során. Amennyiben a gyermek fejlődése indokolja, egyéni fejlesztési terv készül, amely konkrét célokat és fejlesztési irányokat határoz meg.

A dokumentáció vezetése során az intézmény az oviKRÉTA rendszert is alkalmazza, amely biztosítja az egységes, naprakész és átlátható digitális nyilvántartást, valamint támogatja az intézményen belüli szakmai együttműködést.

6.6. Egyéni fejlesztés

Az egyéni fejlesztés az óvodai nevelés alapvető eleme, amely a gyermekek eltérő fejlődési üteméhez és szükségleteihez igazodik. Az óvodapedagógus a megfigyelések és értékelések alapján határozza meg a fejlesztés irányait, és szükség esetén egyéni fejlesztési tervet készít.

Nagyharsányi Óvoda Pedagógiai Program

A fejlesztés során a pedagógus differenciált módszereket alkalmaz, figyelembe véve a gyermek képességeit, érdeklődését és terhelhetőségét. A cél az, hogy a gyermek fejlődése kiegyensúlyozott legyen, és képessé váljon a következő életszakasz kihívásainak megkezdésére.

6.7. Értékelés és visszacsatolás

Az óvodai értékelés fejlesztő jellegű, amely a gyermek egyéni fejlődését támogatja. Az óvodapedagógus folyamatosan elemzi a gyermek fejlődését, és a tapasztalatokat beépíti a pedagógiai tervezésbe.

A visszacsatolás segíti a pedagógust abban, hogy szükség esetén módosítsa a fejlesztési irányokat, és biztosítsa a gyermek fejlődésének optimális támogatását. Az értékelés során a pedagógus törekszik a pozitív megerősítésre, amely hozzájárul a gyermek önbizalmának és motivációjának erősítéséhez.

6.8. Kapcsolattartás a szülőkkel

A gyermek fejlődésének nyomon követése csak a családdal való együttműködés keretében lehet eredményes. Az óvodapedagógus rendszeresen tájékoztatja a szülőket a gyermek fejlődéséről, tapasztalatairól és a fejlesztés irányairól.

A kapcsolattartás személyes beszélgetések, fogadóórák, szülői értekezletek, valamint az oviKRÉTA rendszeren keresztül történik. A kommunikáció célja a partneri együttműködés kialakítása, amely biztosítja az egységes nevelési hatások érvényesülését.

6.9. Együttműködés szakemberekkel

A gyermekek fejlődésének támogatása érdekében az intézmény együttműködik a pedagógiai szakszolgálatokkal és más szakemberekkel. Amennyiben a gyermek fejlődése eltérést mutat, az óvoda a megfelelő szakemberek bevonásával biztosítja a szükséges támogatást.

Az együttműködés célja a korai felismerés, a szakszerű fejlesztés és a gyermek egyéni szükségleteihez igazodó támogatás megvalósítása.

6.10. A fejlődés nyomon követésének szerepe az iskolai átmenetben

Az óvodai évek során szerzett tapasztalatok és a fejlődés dokumentálása meghatározó szerepet játszik az iskolába lépés előkészítésében. Az óvodapedagógus a gyermek fejlődésének nyomon követése alapján képet alkot arról, hogy a gyermek rendelkezik-e az iskolakezdéshez szükséges kompetenciákkal.

A fejlődésről szóló információk hozzájárulnak ahhoz, hogy az iskolába lépés folyamata a gyermek egyéni sajátosságainak figyelembevételével történjen, ezáltal támogatva a sikeres beilleszkedést és az eredményes iskolai pályakezdést.

VII. AZ ÓVODA KAPCSOLATRENDSZERE

Az együttműködések pedagógiai jelentősége

Az óvodai nevelés eredményessége nagymértékben függ attól, hogy az intézmény milyen kapcsolatot alakít ki a gyermekeket körülvevő társadalmi és szakmai környezettel. Az óvoda nem elszigetelt intézményként működik, hanem szoros együttműködésben áll a családokkal, a gyermekek fejlődését segítő szakmai intézményekkel, valamint a helyi közösséggel.

Az együttműködések célja, hogy a gyermekek fejlődését támogató pedagógiai folyamat egységes, összehangolt és hatékony legyen. A partnerkapcsolatok lehetővé teszik a gyermekek szükségleteinek pontosabb megismerését, a fejlesztési lehetőségek bővítését, valamint a gyermekek jólétének biztosítását.

Az óvoda kapcsolatrendszere különösen az alábbi területeken jelenik meg:

- a családokkal való együttműködés
- az iskolákkal való kapcsolattartás
- a pedagógiai szakszolgálatokkal való együttműködés
- a gyermekvédelmi rendszer intézményeivel való kapcsolat
- az egészségügyi szolgálatokkal való együttműködés
- a fenntartóval való kapcsolat
- a helyi közösségi és kulturális intézményekkel való együttműködés

A család és az óvoda együttműködése

Az óvodai nevelés a családi nevelés kiegészítőjeként működik. A gyermek személyiségének fejlődésében meghatározó szerepet tölt be a család, ezért az óvoda kiemelt feladatának tekinti a szülőkkel való partneri kapcsolat kialakítását.

Az együttműködés alapja a kölcsönös bizalom, a nyitott kommunikáció és a gyermekek iránti közös felelősségvállalás. Az óvoda törekszik arra, hogy a szülők megismerjék az intézmény pedagógiai céljait, valamint aktívan részt vehessenek az óvodai életben.

Nagyharsányi Óvoda Pedagógiai Program

A szülőkkel való kapcsolattartás formái különösen az alábbiak:

- napi személyes kapcsolattartás az érkezés és hazamenetel időszakában
- szülői értekezletek
- fogadóórák
- egyéni konzultációk
- közös rendezvények és programok
- családi programok

A szülőkkel való együttműködés során az óvoda törekszik arra, hogy a gyermekek számára egységes nevelési környezet alakuljon ki.

Kapcsolat az iskolával

Az óvoda fontos feladata az iskolába lépés előkészítése és az iskolai átmenet támogatása. Ennek érdekében az intézmény kapcsolatot tart fenn a környék általános iskoláival.

Az együttműködés célja, hogy a gyermekek számára az óvoda és az iskola közötti átmenet zökkenőmentes legyen.

Az együttműködés formái lehetnek:

- közös szakmai megbeszélések
- iskolalátogatások
- közös rendezvények
- az iskolába készülő gyermekek fejlődésének megbeszélése

Az együttműködés segíti az iskolába lépés pedagógiai előkészítését, valamint hozzájárul a gyermekek sikeres beilleszkedéséhez az iskolai közösségbe.

Kapcsolat a pedagógiai szakszolgálatokkal

Az intézmény együttműködik a pedagógiai szakszolgálatokkal annak érdekében, hogy a gyermekek fejlődését szükség esetén speciális szakmai támogatás segítse.

A pedagógiai szakszolgálatok feladata különösen:

Nagyharsányi Óvoda Pedagógiai Program

- a gyermekek fejlődésének vizsgálata
- logopédiai ellátás biztosítása
- pszichológiai tanácsadás
- fejlesztő foglalkozások szervezése
- szakértői vizsgálatok

Az együttműködés során az óvoda és a szakszolgálat szakemberei közösen keresik a gyermek fejlődését támogató pedagógiai megoldásokat.

Kapcsolat a gyermekvédelmi rendszer intézményeivel

Az óvoda fontos szerepet tölt be a gyermekvédelmi jelzőrendszer működésében. A pedagógusok feladata, hogy figyelemmel kísérjék a gyermekek életkörülményeit, és szükség esetén jelezzék a gyermek veszélyeztetettségét a megfelelő szakmai szervek felé.

Az intézmény kapcsolatot tart fenn:

- a gyermekjóléti szolgálattal
- a családsegítő szolgálattal
- a gyermekvédelmi szakemberekkel

Az együttműködés célja a gyermekek biztonságának és jólétének biztosítása, valamint a problémák korai felismerése és kezelése.

Kapcsolat az egészségügyi szolgálatokkal

Az óvoda együttműködik az egészségügyi szolgáltatókkal a gyermekek egészségének megőrzése érdekében.

Az együttműködés különösen az alábbi területeken valósul meg:

- védőnői szolgálat
- gyermekorvosi ellátás
- egészségügyi szűrővizsgálatok
- egészségnevelési programok

Nagyharsányi Óvoda Pedagógiai Program

Az egészségügyi szakemberekkel való együttműködés hozzájárul a gyermekek testi fejlődésének nyomon követéséhez és az egészséges életmód kialakításához.

Kapcsolat a fenntartóval

Az intézmény működésének biztosításában meghatározó szerepet tölt be a fenntartó. A fenntartó feladata az intézmény működési feltételeinek biztosítása, valamint a jogszabályi keretek betartásának ellenőrzése.

Az intézmény és a fenntartó közötti kapcsolat alapja a folyamatos kommunikáció és az együttműködés.

Kapcsolat a helyi közösséggel

Az óvoda a település közösségi életének aktív szereplője. Az intézmény törekszik arra, hogy a gyermekek megismerjék lakóhelyük értékeit, hagyományait és kulturális sajátosságait.

Az óvoda kapcsolatot tart fenn a település különböző intézményeivel és szervezeteivel, például:

- a helyi könyvtárral
- kulturális intézményekkel
- civil szervezetekkel
- helyi közösségekkel

A közös programok és rendezvények lehetőséget biztosítanak a gyermekek számára a közösségi élmények megtapasztalására és a helyi identitás erősítésére.

Az együttműködések szerepe az óvodai nevelésben

Az óvoda partnerkapcsolatai hozzájárulnak ahhoz, hogy a gyermekek fejlődése komplex módon támogatott legyen. Az együttműködések erősítik a pedagógiai munka hatékonyságát, valamint elősegítik a gyermekek harmonikus fejlődését.

Az óvoda célja, hogy a partnerkapcsolatok a kölcsönös tisztelet, az együttműködés és a gyermekek érdekeinek figyelembevételével működjenek.

VIII. A PEDAGÓGIAI PROGRAM VÉGREHAJTÁSÁNAK FELTÉTELEI

A feltételrendszer szerepe az óvodai nevelésben

Az óvodai nevelés eredményességét nagymértékben meghatározzák azok a személyi, tárgyi és szervezeti feltételek, amelyek között a pedagógiai munka megvalósul. A pedagógiai program céljainak és feladatainak megvalósítása csak olyan intézményi környezetben lehetséges, amely biztosítja a gyermekek biztonságos fejlődéséhez szükséges feltételeket.

A pedagógiai program végrehajtása során az intézmény törekszik arra, hogy a nevelőmunka feltételei megfeleljenek a hatályos jogszabályok előírásainak, valamint támogassák a gyermekek sokoldalú fejlődését.

A pedagógiai program megvalósításának feltételrendszere különösen az alábbi területeket foglalja magában:

- a személyi feltételek biztosítása
- a tárgyi és infrastrukturális feltételek megléte
- a szakmai fejlődés lehetőségeinek biztosítása
- az intézményi együttműködés és szakmai munka szervezése
- az intézményi önértékelés és minőségfejlesztés rendszere

A személyi feltételek

Az óvodai nevelés minőségét alapvetően meghatározza az intézményben dolgozó szakemberek felkészültsége, szakmai elkötelezettsége és együttműködése.

Az intézményben a pedagógiai munkát szakképzett óvodapedagógusok látják el. Az óvodapedagógusok feladata a gyermekek nevelése, fejlődésük támogatása, valamint a pedagógiai programban meghatározott célok és feladatok megvalósítása.

Az óvodapedagógus munkáját segítik a nevelőmunkát közvetlenül támogató dolgozók, akik hozzájárulnak a gyermekek mindennapi ellátásához és az óvodai élet zavartalan működéséhez.

Az intézmény működésében részt vevő dolgozók együttműködése biztosítja a gyermekek számára a biztonságos és támogató nevelési környezetet.

Az óvodapedagógusok szakmai feladatai közé tartozik különösen:

Nagyharsányi Óvoda Pedagógiai Program

- a gyermekek fejlődésének megfigyelése és támogatása
- a pedagógiai tevékenységek tervezése és szervezése
- a differenciált fejlesztés alkalmazása
- a szülőkkel való kapcsolattartás
- a gyermekek fejlődésének dokumentálása

Az óvodapedagógus személyisége modellként szolgál a gyermekek számára, ezért a pedagógus szakmai munkájában kiemelt szerepet kap az empátia, a türelem, valamint a gyermekek iránti tisztelet és elfogadás.

A tárgyi feltételek

Az intézmény tárgyi környezete meghatározó szerepet tölt be az óvodai nevelés megvalósításában. A gyermekek számára olyan biztonságos, esztétikus és fejlesztő hatású környezet biztosítása szükséges, amely támogatja a játékot, a mozgást, valamint a különböző tevékenységek megvalósítását.

Az óvoda épülete és helyiségei megfelelnek az óvodai neveléshez szükséges alapvető feltételeknek. Az intézményben többek között az alábbi helyiségek állnak rendelkezésre:

- csoportszobák
- gyermeköltözők
- mosdóhelyiségek
- fejlesztőszoba-sószoba
- tornaszoba
- nevelői szoba
- tárgyalóhelyiség

A csoportszobák berendezése a gyermekek életkori sajátosságaihoz igazodik. A játékkészlet változatos lehetőséget biztosít a különböző játéktevékenységek megvalósítására, például:

- szerepjátékok
- építőjátékok

Nagyharsányi Óvoda Pedagógiai Program

- konstruáló játékok
- kreatív tevékenységek

Az udvari környezet szintén fontos szerepet tölt be a gyermekek fejlődésében. Az udvar lehetőséget biztosít a szabad levegőn történő játékokra, a mozgásos tevékenységekre, valamint a környezeti megfigyelésekre.

A tornaszoba lehetőséget biztosít a mozgásos tevékenységek szervezett megvalósítására, különösen kedvezőtlen időjárási körülmények esetén.

Az eszközrendszer szerepe a pedagógiai munkában

Az óvodai nevelés során alkalmazott eszközök segítik a gyermekek képességeinek fejlődését és a tevékenységek változatosságát.

Az intézmény eszközrendszere különösen az alábbi területeken támogatja a pedagógiai munkát:

- mozgásfejlesztő eszközök
- fejlesztő játékok
- kreatív tevékenységek eszközei
- zenei eszközök
- vizuális tevékenységekhez szükséges eszközök

Az eszközök kiválasztása során figyelembe vesszük a gyermekek életkori sajátosságait, biztonságát és fejlesztési szükségleteit.

A pedagógusok szakmai fejlődése

Az intézmény kiemelt figyelmet fordít a pedagógusok szakmai fejlődésére. A folyamatos szakmai megújulás hozzájárul ahhoz, hogy az intézmény pedagógiai gyakorlata alkalmazkodjon a változó nevelési kihívásokhoz.

A szakmai fejlődés formái lehetnek:

- szakmai továbbképzések
- belső szakmai megbeszélések
- tapasztalatcsere

Nagyharsányi Óvoda Pedagógiai Program

- szakmai műhelymunkák

A pedagógusok szakmai fejlődése hozzájárul a pedagógiai munka minőségének folyamatos javításához.

Az intézményi szakmai együttműködés

Az intézményben dolgozó pedagógusok rendszeresen együttműködnek egymással a pedagógiai munka tervezése és értékelése során.

Az együttműködés formái lehetnek:

- szakmai megbeszélések
- közös tervezés
- pedagógiai tapasztalatcsere
- közös programok szervezése

Az együttműködés hozzájárul a pedagógiai munka összehangolásához és az intézményi szakmai kultúra fejlődéséhez.

Az intézményi önértékelés és minőségfejlesztés

Az intézmény pedagógiai munkájának folyamatos fejlesztése érdekében fontos szerepet kap az intézményi önértékelés.

Az önértékelési folyamat célja:

- a pedagógiai munka erősségeinek feltárása
- a fejlesztendő területek azonosítása
- a szakmai munka minőségének javítása

Az önértékelés eredményei hozzájárulnak az intézmény pedagógiai gyakorlatának folyamatos fejlődéséhez.

A pedagógiai program megvalósításának összegzése

Az intézmény törekszik arra, hogy a pedagógiai program megvalósítása során biztosítsa a gyermekek fejlődéséhez szükséges személyi és tárgyi feltételeket. A szakmailag felkészült pedagógusok, a támogató intézményi környezet és a folyamatos szakmai fejlődés együttesen

Nagyharsányi Óvoda
Pedagógiai Program

járulnak hozzá ahhoz, hogy az óvodai nevelés eredményesen támogassa a gyermekek harmonikus fejlődését.

IX. NAGYHARSÁNYI ÓVODA SZAVAI TAGÓVODÁJA
PEDAGÓGIAI PROGRAM

Az óvodai élet megszervezése:

Személyi feltételek

A nevelőmunkát a törvényi előírásoknak megfelelően 2, főiskolai oklevéllel rendelkező óvodapedagógus látja el. A folyamatosan változó nevelési, fejlesztési, társadalmi igényekhez és a gyermek csoport összetételéhez igazodva veszünk részt szakmai továbbképzéseken.

A nevelőmunka a helyi nevelési program alapján valósul meg.

Munkánkat szakképzett dajka segíti.

Mindannyiunk számára alapkövetelmény a hiteles, következetes magatartás, minden körülmények között, hiszen a gyermeket nevelő felnőtt személyisége, viselkedése modellértékű.

Fontosnak tartjuk kiemelni az összehangolt munkát (dajkával, szülővel).

Nagyharsányi Óvoda Pedagógiai Program

A gyermekek fejlesztésében segítségünkre van logopédus, gyógypedagógus és szociális segítő munkatárs, akik hetente egy alkalommal látogatják óvodánkat és végzik tevékenységüket.

A szakmai fejlődés lehetőségét továbbképzéseken való részvétellel, hospitálásokkal, szakirodalom biztosításával valósítjuk meg.

Tárgyi feltételek

A tárgyi feltételek javítására, fejlesztésére folyamatosan keressük a pályázati lehetőségeket. Minden olyan programban részt veszünk, amely az óvoda tárgyi felszereltségét és a nevelés feltételeit javítja. Alkalmazotti közösségünk elkötelezett, minden fejlesztő tevékenységben támogatja az óvoda vezetőjét.

Az óvoda épülete

2019 szeptemberében átköltöztünk az óvodával a szomszédos épületszárnyba, ahol 2 csoportszoba, egy gyermek és egy felnőtt mosdó, egy sokkal tágasabb öltöző, egy iroda helyiség és egy előtér teszi komfortosabbá mindennapjainkat. Az épület eredetileg iskolának épült, két tanteremmel. Az átalakításban segítségünkre voltak szülők és a társönkormányzatok. Majd 2019 őszén a fenntartó gesztor önkormányzat a Magyar Falu Program pályázatát elnyerve, közel 30 millió forintból újíthatta fel az óvodát. A felújításnak köszönhetően korszerűbb, esztétikusabb lett az épület és hatékonyabbá vált az energia felhasználás is. A pályázatból megvalósult: új fűtési rendszer kiépítése, villanyvezetékek és lámpatestek cseréje, napelem telepítése, új padló burkolatok, teljes belső festés, külső homlokszigetelés és színezés, fűdémszigetelés, nyílászárók cseréje (külső és belső egyaránt), bútorok cseréje a csoportszobákban és az irodában, mozgásfejlesztő eszközök és udvari játékok vásárlása.

A felújításnak köszönhetően esztétikus, komfortos, biztonságos környezetben tudjuk nevelni a gyerekeket.

A csoportszoba berendezési tárgyai mobilak, esztétikusak, a gyermekek igényeinek maximális kielégítését szolgálják. Az elmúlt évek sikeres pályázataival segítségével a régebbieket folyamatosan újabakra cseréljük, javítva a komfortérzetet. Az óvodában dolgozó óvodapedagógusok kreativitása a csoportszobák berendezésében, dekorációiban is megmutatkozik. Több kis kuckó, galéria kialakításával elősegítjük a gyermekek közötti baráti kapcsolatok kialakulását, megszilárdulását.

Nagyharsányi Óvoda Pedagógiai Program

Szervezési feladatok:

- A szülők tájékoztatása a kapcsolattartás lehetőségeiről az első szülői értekezleten.
- Kezdeményező magatartás.
- A munka délelőttök/délutánok megszervezése (hely, eszközök biztosítása, gyermekek részt vesznek-e), szülői közösségek kialakítása.
- Rugalmas, a gyermek és a szülő igényeihez alkalmazkodó befogadás, beszoktatás.
- Nyitott óvoda: folyamatos lehetőség a csoportban folyó munka megtekintésére, megismerésére
- Szülők bevonása különböző óvodai tevékenységek segítésére / gyűjtő munka, kirándulások, kísérések / ünnepeken való aktív részvétel biztosítása.
- Szülői értekezleteken az óvodai program részletes ismertetése, folyamatos tájékoztatás.
- Visszatérő jelleggel az újonnan érkező gyermekek szüleinek az óvodai élet tevékenységeinek bemutatása.
- Szülők számára az óvodai élet pillanatképeinek bemutatása.
- Családlátogatás lehetősége, ahol az óvónők személyesen tájékoztathatják a szülőket gyermekeikről szerzett tapasztalatokról.
- Nyílt napok, közös programok / előadások, kulturális rendezvények / szervezése.
- Nagyszülők bevonásával hagyományápolás.
- Az óvodai neveléssel kapcsolatos elvárások feltérképezése.
- Folyamatos tájékoztatás a csoporton keresztül, hatékony, azonnali információ áramlás.
- Reális tájékoztatás a gyermek fejlődéséről, alkalom biztosítása az esetleges problémák megbeszélésére óvodán belül, mellyel hozzásegítjük a szülőket gyermekük reális megismeréséhez, értékeinek felfedezéséhez, alapszükségleteinek kielégítéséhez.

Az iskola

Az óvoda kapcsolatrendszerében nagyon fontos helyet foglal el az iskola. Ez természetes, hiszen az óvoda feladata alkalmassá tenni a gyermekeket az iskolai életre. Az iskolába lépés nagy minőségi változást hoz mind a gyermek, mind a családok életében. Az óvoda és az iskola együttes feladata megkönnyíteni ezt a változást. Ennek érdekében szoros együttműködésre van szükség a két intézmény között. Fontos, hogy össze tudjuk hangolni az elvárásokat, ésszerűen, következetesen építsünk egymás munkájára.

A hatékony együttműködés érdekében meg kell ismernünk egymás munkáját. Ennek különböző lehetőségei vannak.

- Nyílt nap az iskolában (gyerekek, szülők, pedagógusok részére egyaránt).
- Az elsős tanító néni látogatása az óvodában.

Nagyharsányi Óvoda Pedagógiai Program

Az óvoda nyomon követi a gyermek fejlődését az iskolába lépés után is. Folyamatosan

Fenntartó

A fenntartó társulás képviselőjével az intézmény vezetője tartja a kapcsolatot. A kapcsolattartás minősége az ő felelőssége. Fontos, hogy milyen információkat kap a társulás és a társulási tagok az óvodában folyó pedagógiai munkáról: az eredményeiről, sikereiről, nehézségeiről. Fontos a pontos és korrekt tájékoztatás. Az önkormányzattól jövő értesülések, döntések, határozatok, információk a vezetőn keresztül jutnak el a dolgozókhoz.

Társult települések önkormányzatai

Azokkal az önkormányzatokkal, akiknek a gyermekei óvodánkba járnak, mi is kapcsolatban állunk. A kapcsolattartás itt is a tagóvoda-igazgató feladata és felelőssége, csakúgy, mint a székhelyintézmény és a fenntartó társulás vonatkozásában. A jó kapcsolat kialakítása és fenntartása érdekében folyamatos az információk áramlása a tagóvoda és az önkormányzatok között. Egymás munkáját a lehetőségekhez mérten segítjük és támogatjuk.

Kapcsolattartás lehetőségei:

- Az óvoda helyzetének korrekt ismertetése, az óvoda érdekeinek képviselete.
- Az óvoda rendezvényeire, ünnepeire a fenntartó önkormányzatok képviselőinek meghívása.
- Közös rendezvények az önkormányzatokkal.
- Az óvoda rendezvényeinek segítése a szervezésben, esetenként anyagi támogatás.

Szakszolgálatok

Szociális segítő:

Óvodánkat heti rendszerességgel látogatja a szociális segítő, aki a Siklósi Szociális és Gyermekjóléti Szolgáltatási Központ munkatársa.

Feladata:

- a gyermeknek, a családjának és az intézmény pedagógusainak nyújt támogatást oly módon, hogy
- segíti a gyermeket a kompetenciái fejlesztésében,
- segíti a gyermek fejlődését akadályozó tényezők feltárását és megoldását,

Nagyharsányi Óvoda Pedagógiai Program

- segíti a gyermek családját és a pedagógust is a gyermek szükségleteinek felismerésében és figyelembevételében, elsődlegesen a gyermek veszélyeztetettségének megelőzésében, a már kialakult veszélyeztetettség megszüntetésében,
- a szociális segítő igény esetén lehetőségéhez mérten részt vesz a tantestületi-, és szülői értekezleteken.
- támogatja az adott köznevelési intézményben a gyermekvédelmi jelzőrendszer működtetését, illetve a köznevelési intézményben felmerülő életvezetési, szociális, szocializációs problémák megoldásához nyújt segítséget a gyermekeknek, családjainak, igény szerint pedagógusoknak, valamint a nevelő-oktató munkát segítő szakembereknek egyaránt.

Logopédiai ellátás

Óvodánkban a logopédiai ellátást a Baranya Megyei Pedagógiai Szakszolgálat Siklói Tagintézménye biztosítja oly módon, hogy a logopédus helyben elvégzi a nagycsoportosok szűrését, majd a gyermek egyéni fejlesztését heti egy alkalommal az óvodában végzi.

Szervezési feladatok:

- A szakszolgálat számára a gyermekek adatainak átadása a szűrés megszervezéséhez.
- A szűrés és a fejlesztés feltételeinek biztosítása.
- A szülők tájékoztatása.

Baranya Megyei Pedagógiai Szakszolgálat Siklói Tagintézménye

A gyermekek fejlődésében észlelt problémák és rendelleneségek esetén a szakszolgálattal felvesszük a kapcsolatot. Fontos, hogy a problémát mielőbb felismerjük és szakember segítségével, azzal együttműködésben fejlesszük a gyermeket. A szülőt támogatni, bátorítani kell, hogy a helyzet elviselhetőbb és kezelhetőbb legyen számára. Amennyiben lehetőségünk van rá (a gyermek sérülésének mértékétől és a sérülés jellegéből adódóan), kezdeményezni kell a gyermek integrációját.

Szervezési feladatok:

- A gyermekek megfigyelése, mérése, a szülő tájékoztatása.
- A vizsgálatkérő lapok elkészítése, továbbítása, a szülői hozzájárulások beszerzése.
- A szülő támogatása a fejlesztésben, a megfelelő intézmény kiválasztásában.

Nagyharsányi Óvoda Pedagógiai Program

Családsegítő és Gyermekjóléti Szolgálat

A gyermeket, mint fejlődő személyiséget különleges védelem illeti meg. Az őt érintő döntésekben a gyermek mindenek felett álló érdekét kell elsősorban figyelembe venni. A törvény a családban nevelkedést tekinti kiindulópontnak, preventív gyermekvédelmet szorgalmaz. A szolgálat munkatársaival eseti együttműködésben állunk.

Szervezési feladatok:

- A felmerülő problémák jelentése a szolgálat munkatársának.
- Ha szükséges, esetkonferencia szervezése.

Egészségügyi intézmények Védőnő

A gyermekek egészséges, harmonikus fejlődéséhez biztosítani kell a szomatikus fejlődés feltételeit. Úgymint a megfelelő környezet, a helyes táplálkozás, a pihenés, a mozgás, a higiénés szokások kialakítása. A testi fejlődés nyomon követésében, a prevencióban és amennyiben szükséges, a korrekcióban fontos szakmai segítők a védőnők.

A hatékony munka érdekében a védőnő munkatervet készít az óvodában végzendő éves feladatairól. Rendszeresen látogatja az óvodát, amely alkalmakkor tisztasági szűréseket végez. Probléma észlelésekor megteszi a szükséges intézkedéseket, a családot meglátogatja, tanácsokkal látja el, az óvodában ismételt szűrést végez. Egyéb, a fejlődéssel összefüggő felmerülő probléma esetén értesítjük a védőnőt, aki megteszi a szükséges intézkedéseket (tanácsadás, szakorvoshoz irányítás). Aktívan részt vesz az óvoda egészségmegőrzéssel kapcsolatos rendezvényein (egészségnap).

Óvodaorvos

Az óvodába járó gyermekeket az óvodaorvos (Dr. Szabó György) szükség szerint vizsgálja meg (járvány, illetve fertőző betegségek esetén). Az óvodaorvos által végzett szűrő- és egyéb vizsgálatokról a 26 / 1997. (IX. 3.) rendelet rendelkezik.

Óvodánk helyi sajátosságai

Nagyharsányi Óvoda Pedagógiai Program

Hagyományápolás

„Szükség van bizonyos szertartásokra is. Attól lesz egyik nap más, mint a másik.”

(Antoine de Saint Exupéry)

Az óvodai élet szerves részét képezik a különböző ünnepek, óvodai rendezvények. Ezek között vannak óvodán belüli, zárt ünnepek, illetőleg a szülők és az érdeklődők számára nyitott ünnepek, rendezvények.

A természet változásait követő ünnepkörök mindig meghatározott mondanivalóval jelennek meg. Minden ilyen alkalmat hosszabb előkészület előz meg, amikor a gyermekek kíváncsiságára építve változatos tevékenységeket biztosítunk. Ez a tevékeny készülődés, tervezgetés teszi az ünnepeket, jeles napokat izgalmassá, örömtelivé és felszabadulttá, amit együtt élünk át:

- az óvodai élet tevékenységeibe szervesen épüljön be a néphagyományok ápolása, a jeles napok, ünnepi szokások megismertetése a népszokások hagyományőrző felelevenítésével.
- a gyermekek érezzék át a hétköznapi, és ünnepnapok váltakozását, éljék át a hagyományos ünneplést az ünnepekhez tartozó köszöntők, dramatikus népszokások, néptánc, népzene megismerése által.
- az óvodás gyermekek ismerjék meg hagyományainkat, azokról hiteles mintát kapjanak,

Zárt ünnepek:

A gyermekek születés- és névnapja.

Nyílt ünnepek:

- ***Szüreti felvonulás***
  - A kisebbek megismernek néhány őszi gyümölcsöt (alma, szőlő, dió) és bekapcsolódnak a szőlő szemezésébe, a mustkészítésbe. A nagyobbak szüreten vesznek részt, ahol bekapcsolódnak a préselésbe. Megismernek verseket, mondókákat, dalokat a szőlőről (őszi gyümölcsökről) és a szüetről. Részt veszünk az önkormányzat által szervezett szüreti felvonuláson.
- ***Október 23.***

Nagyharsányi Óvoda Pedagógiai Program

- A gyerekekkel elmegyünk a templom előtti emlékműhöz, koszorút és zászlókat viszünk megemlékezésképpen. A nemzeti ünnepről egyszerűen, életkorukhoz igazodva beszélünk.
- **Advent (Miklós nap, karácsonyi készülődés)**
  - A gyermekek megismerkednek az adventi ünnepkörrel, szokásokkal, hagyományokkal. Közösen készülődünk az ünnepre, az egész hónap az ünnepre hangolódásról, a várakozásról szól, amelybe bekapcsolódhatnak a szülők is, családi kézműves nap alkalmával.
- **Farsang (vízkeresztől hamvazószerdáig)**
  - Óvodánkban évek óta hagyománnyá vált, hogy a szülőkkel együtt farsangolunk. A kisebbek egyszerű technikával díszítenek farsangi álarcokat, szemüvegeket, sapkákat. Ha kedvük van, jelmezbe öltöznek, utánozzák az óvónők táncos mozdulatait. A nagyobbak segítenek feldíszíteni a csoportszobát. Álarcokat, szemüvegeket, sapkákat különböző technikákkal készítenek és díszítenek. Majd a szülőkkel közös farsangi mulatságon veszünk részt.
- **Március 15.**
  - Ezen a héten „katonásdit” játszunk a gyerekekkel. A nemzeti identitást, az összetartozást erősítjük a gyermekekben. Ráhangolódunk az ünnepre, majd ellátogatunk az emlékműhöz és ugyanúgy, mint októberben koszorút és zászlókat tűzünk le.
- **Húsvéti készülődés, locsolkodás, tojásfestés.**
  - A fiúk locsolóverset tanulnak, meglocsolják a lányokat és az óvónőket, illetve a helyi nyugdíjas klubban az idős néniket is. Van nyuszi simogatás, nyuszi keresés, tojásfestés, húsvéti kézműves nap a szülőkkel együtt.
- **Anyák napja.**
  - Dallal, verssel, a gyermekek által készített ajándékkal köszöntjük bensőséges ünnep keretében az édesanyákat, nagymamákat.
- **Májusfaállítás és májusfadöntés.**
  - A nagycsoportos fiúk májusfát hoznak a lányoknak az óvoda udvarára, a kicsikkel együtt feldíszítik, majd felállítják. A lányok megcsodálják a szép májusfát, majd körbejárva tavaszi dalokat énekelnek. Május végén a fiúk kidöntik a májusfát, a lányok megvendégelik őket, mindenféle finomsággal, amit előző nap a dajkával és az óvónőkkel készítettek.
- **Gyermeknap.**
  - Községi szinten rendezett, tartalmas, színes, vidám összejövétel, amelyben az óvoda aktív részt vállal.
- **Évzáró-ballagás.**

Nagyharsányi Óvoda Pedagógiai Program

- Az év során tanult dalok, játékok, versek bemutatása, évszakonként felfűzve a szülőknek és a vendégeknek. A nagycsoportosok búcsúztatása.
- **Kirándulás.**
  - A gyermekekkel az év folyamán többször megyünk hosszabb-rövidebb kirándulásokra. Elsétálunk a környékbeli szőlőkhöz, a kicsit távolabbi helyekre

Esélyteremtés

Óvodánk részt vett az Oktatási Hivatal EFOP – 3.1.3 – 16 – 2016 – 00001 „Társadalmi felzárkózási és integrációs köznevelési intézkedések támogatása” (röviden Esélyteremtő Óvoda programban) című projektben. A csatlakozást a programhoz az indokolta, hogy elég magas óvodánkban a HH és HHH helyzetű gyermekek száma. Ami viszont még indokoltabbá tette a csatlakozásunkat az, hogy sok olyan gyermekünk is van, aki bár nem HH helyzetű, de a családi viszonyok miatt szüksége van a felzárkóztatásra. A program kiindulási alapja a korábbi IPR volt.

Az óvodai esélyteremtés **célja**, hogy megteremtse az esélyegyenlőséget a hátrányos és halmozottan hátrányos helyzetű gyermekek számára, egy pedagógiai keretrendszer alkalmazásával. Ez a keretrendszer nem egy külön programot jelent, csupán egy hatékonyabb, tudatosabb, mérhető eredményeket produkáló tevékenységet, amely szervesen illeszkedik a helyi nevelési programba.

Az esélyteremtő program jellemzője a gyermekközpontú és családorientált szemlélet, illetőleg együttműködő kapcsolat kialakítása olyan szolgálatokkal, amelyek a szülőket támogatják, erőforrásokat biztosítanak számukra, szolgáltatásokat biztosítanak a gyermekeknek.

A gyermekek születéstől az iskolába kerülésig fejlődnek a legintenzívebben. Ebben a korban alakulnak ki a gyermek alapvető készségei, ez a kor meghatározó az idegrendszer, a tanulás az adaptációs készségek alakulásában. Azok a gyermekek, akik szegényebb családokban, ingerszegény környezetben nőnek fel, már 5 éves korukra jelentősen elmaradnak társaiktól, ha nem részesülnek megfelelő fejlesztésben. Az elmaradás oka, hogy a szülők korlátozott erőforrásaik, megélhetési nehézségeik, az otthoni környezet hiányosságai miatt nem tudják megfelelően ösztönözni gyermeküket ebben az intenzív fejlődési időszakban. Ennek ellensúlyozásaként kell mielőbb óvodába kerülniük. Tapasztalatok szerint ezek a hátrányok sikeresen kompenzálhatók, megfelelő óvodai neveléssel. A szülők partnerként való bevonásának kiemelt jelentősége van, fontos látniuk és érezniük a segítő, támogató szándékot.

Nagyharsányi Óvoda Pedagógiai Program

Az esélyteremtő program célja:

- Valamennyi HH és HHH gyermek rendszeresen járjon óvodába, ahol tudatos nevelő-fejlesztő munkával biztosítjuk a gyermekek iskolai sikerességét, egyenlő esélyét az iskolakezdéshez.
- Az óvodából iskolába menő HHH gyermekek minél nagyobb számban, integrált környezetben kezdjék meg tanulmányaikat.
- A HHH gyermekek körében a hiányzások minimalizálása.
- Együttműködő partneri kapcsolat kiépítése a családdal, a gyermekjóléti és családsegítő szolgálattal, a szakmai és szakszolgálatokkal, az általános iskolával, a helyi és a kisebbségi önkormányzatokkal, civil szervezetekkel. A kapcsolatépítés elősegíti a gyermekek sokoldalú fejlesztését és a sikeres szociális támogatást.

Madárbarát program, környezettudatosságra nevelés

„A természet hatalmas, az ember parányi. Ezért aztán az ember léte attól függ, milyen kapcsolatot tud teremteni a természettel...Itthon vagyok, s ha néha lábamhoz térdepel egy-egy bokor, nevét, virágát is tudom...”

(Dr. Szentgyörgyi Albert)

A program célja:

A környezettudatos életmódra nevelés elősegítése. A természet értékeinek, szépségének felfedeztetése, megbecsülése.

Számunkra fontos, hogy a gyerekeink minél jobban ismerjék és szeressék környezetünket. Védjük a körülöttük élő növényeket, állatokat, az épített környezettel együtt. A környezet megismeréséhez nagyon jó tapasztalati élményeket nyújtó program a „**madárbarát óvoda**” **program**, amely a Magyar Madártani Egyesülettel (MME) közreműködve valósul meg. A program keretében olyan eszközöket helyeztünk el az udvarban, amellyel a körülöttünk élő állatokat ismerhetjük meg: odúkat, etetőket, itatókat, békamenedéket, sün tanyát, denevérodút. A kihelyezésben segítségünkre volt az egyesület egyik szakembere is. A program által megfigyelhetjük a madarak életmódját, viselkedését, az emberekhez való viszonyukat. Az udvaron kihelyezett eszközök mellett olyan kültéri játékaink, interaktív tábláink vannak,

Nagyharsányi Óvoda Pedagógiai Program

amelyek az állatok – elsősorban a madarak - megismerését segítik. Életüknek részesei lesznek a beköltöző kis állatok, természetes lesz a gyerekek számára a gondozásuk, védelmük.

A környezettudatos életmódra nevelés, a környezet védelmének belsővé válása, csak komplex módon valósítható meg.

Ennek megfelelően a **feladataink:**

- megfigyelések, cselekedtetések,
- az őszi – téli időszakban folyamatosan etetjük a madarakat,
- karácsonykor sem feledkezünk meg róluk, „madárkarácsonyt” tartunk,
- az éves tevékenységi tervben ehhez kapcsolódó tevékenységek, programok tervezése.

Ezek a tevékenységek az óvodai nevelés szerves részét képezik, és olyan élményekhez juttathatjuk a gyerekeket, amelyek kiegészítik az óvoda környezeti nevelési tevékenységét.

Biztonságos óvoda program

„A „Biztonságos Óvoda” program 2016 tavaszán indult a Nemzeti Fejlesztési Minisztérium kezdeményezésére. A program elsődleges célja az óvodások biztonságos közlekedésre felkészítése, ennek érdekében az óvodák szakmai támogatása, a közlekedésbiztonsági ismeretek széles körben történő terjesztése a korcsoport sajátosságait figyelembe véve. A program további célja, hogy az óvodákban ösztönözze és segítse a közlekedésre nevelés megvalósítását és ehhez támogatást adjon az óvodapedagógusoknak a munkához, olyan eszköztárral és módszertani anyaggal, amely lehetővé teszi a közlekedésre nevelés beépítését a nevelési programba.”

(Bevezető – Módszertani kiadvány)

2018-ban óvodánk pályázott a „Biztonságos Óvoda” programban való részvételre. A pályázásra az ösztönzött bennünket, hogy fontosnak tartjuk, hogy a gyermekek minél korábbi életkorban megismerkedjenek a közlekedés szabályaival életkoruknak megfelelően. Ehhez a célkitűzéshez nyújtott segítséget a programba való bekapcsolódás. Megkaptuk a módszertani segédanyagot, különböző eszközöket a foglalkozásokhoz, valamint a csoportban egy közlekedésbiztonsági szakember tartott foglalkozást a gyerekeknek a csatlakozás után. Ezt követően a saját elképzeléseink szerint építjük be a közlekedésbiztonsági elemeket az éves tevékenységi tervünkbe.

Kincses Kultúróvoda

Nagyharsányi Óvoda Pedagógiai Program

Óvodánk 2024-ben elnyerte a **Kincses Kultúróvoda** címet, valamint az ezzel járó **anyagi támogatást**, amelyet intézményünk a gyermekek kulturális élményeinek gazdagítására, hagyományápoló és közösségépítő rendezvények szervezésére fordított. Programunk célja, hogy a gyermekek a mindennapi nevelés során **megismerjék a magyar kulturális és népi hagyományokat**, fejlődjenek kreativitásuk, társas és kommunikációs készségeik, valamint kialakuljon bennük az **értékek iránti tisztelet és nyitottság**. A program keretében szervezett ünnepek, projektek és közösségi események során a gyermekek aktívan vesznek részt, miközben a családok is bevonódnak, erősítve az **óvoda és a család együttműködését**, és elősegítve a gyermekek harmonikus fejlődését és közösségi beilleszkedését.

Pedagógiai programunk középpontjában a gyermekek **teljeskörű, harmonikus fejlődése**, valamint a **magyar kulturális és népi hagyományok megismertetése** áll. Az óvoda célja, hogy a gyermekek a mindennapi nevelés során **széleskörű kulturális élményekhez jussanak**, fejlődjenek kreativitásuk, társas és kommunikációs készségeik, valamint kialakuljon bennük az **értékek iránti nyitottság és tisztelet**.

1. Kulturális nevelés

- A **hagyományos népszokások, ünnepek és jeles napok** játékos és élményszerű feldolgozása (pl. Mikulás, karácsony, húsvét, farsang).
- **Kreatív tevékenységek:** kézműves foglalkozások, zenei és mozgásos programok, mese- és dramatizáló játékok a kulturális élmények feldolgozására.
- A gyermekek megismerkednek a **helyi értékekkel, népi játékokkal és tárgyi kultúrával**, amelyeket a mindennapokban aktívan használnak.

2. Projektek és tematikus napok

- Tematikus projektek, melyek során a gyermekek **tudásukat játékosan, csoportban dolgozzák fel**, például természet- és környezetvédelem, zene és tánc.
- **Közösségi események:** családi napok, kiállítások, évzáró rendezvények, ahol a gyermekek bemutathatják alkotásaikat és élményeiket.
- A Kincses Kultúróvoda támogatásának köszönhetően **még szélesebb körű programokat és hagyományőrző tevékenységeket** tudunk biztosítani a gyermekeknek.

3. Egyéni és közösségi fejlesztés

- A program kiemelt figyelmet fordít a **gyermekek egyéni képességeire**, az önállóság és kreativitás fejlesztésére.
- A közösségi tevékenységek során a gyermekek megtanulják az **együttműködést, empátiát és társas szabályok betartását**, erősítve ezzel a közösséghez való tartozás érzését.

4. Óvoda–család kapcsolatrendszer

- A kulturális programok és rendezvények során a **szülők aktív bevonása** elősegíti a család és az óvoda együttműködését.
- A gyermekek kulturális élményeiről a szülők rendszeres tájékoztatást kapnak, és lehetőségük van közös ünnepi és tematikus programokon való részvételre.

Nagyharsányi Óvoda Pedagógiai Program

A **Kincses Kultúróvoda pedagógiai programja** így biztosítja, hogy minden gyermek **gazdag kulturális élményekhez jusson, kreativitása kibontakozzon**, és a közösségi, szociális készségei fejlődjenek, miközben megismeri és tiszteli a magyar kulturális örökséget, valamint részesül a cím által biztosított további lehetőségek és támogatások előnyeiben.

X. A PEDAGÓGIAI PROGRAM ÉRVÉNYESSÉGE, FELÜLVIZSGÁLATA ÉS ELFOGADÁSA

A pedagógiai program hatálya

A pedagógiai program az intézmény alapdokumentuma, amely meghatározza az óvodai nevelés alapelveit, céljait, feladatait, valamint az intézmény pedagógiai működésének alapvető kereteit.

A pedagógiai program hatálya kiterjed az intézmény valamennyi dolgozójára, különösen az óvodapedagógusokra és a nevelőmunkát közvetlenül segítő munkatársakra. A dokumentum irányadó az intézmény pedagógiai tevékenységének megvalósítása során.

A pedagógiai program rendelkezéseit az intézményben dolgozó pedagógusok a mindennapi nevelőmunka során alkalmazzák, és a dokumentumban meghatározott elvek és célok alapján szervezik a gyermekek nevelését.

A pedagógiai program megismerhető az intézmény honlapján, valamint az intézmény vezetőjénél.

A pedagógiai program érvényessége

A pedagógiai program az intézmény nevelőtestületének elfogadásával lép hatályba, és határozatlan időre szól.

A pedagógiai program érvényessége addig tart, amíg:

- a jogszabályi környezet jelentős változása,
- a fenntartó döntése,
- vagy az intézmény pedagógiai működésében bekövetkező változások

Nagyharsányi Óvoda Pedagógiai Program

nem teszik szükségessé annak módosítását.

A pedagógiai program módosítására sor kerülhet akkor is, ha a nevelőtestület a pedagógiai munka fejlesztése érdekében szükségesnek tartja.

A pedagógiai program felülvizsgálata

A pedagógiai program felülvizsgálata az intézmény szakmai működésének fontos része. A dokumentum rendszeres áttekintése lehetőséget biztosít arra, hogy az intézmény pedagógiai gyakorlata alkalmazkodjon a változó szakmai és társadalmi környezethez.

A pedagógiai program felülvizsgálatára sor kerülhet:

- jogszabályváltozás esetén,
- a fenntartó kezdeményezésére,
- a nevelőtestület javaslatára,
- az intézményi önértékelési folyamat tapasztalatai alapján.

A felülvizsgálat során az intézmény figyelembe veszi:

- a pedagógiai gyakorlat tapasztalatait,
- a szakmai ellenőrzések megállapításait,
- valamint a partneri visszajelzéseket.

A pedagógiai program módosítása

A pedagógiai program módosítását kezdeményezheti:

- az intézmény vezetője,
- a nevelőtestület,
- a fenntartó.

A módosítás elfogadásáról a nevelőtestület dönt. A módosított pedagógiai program a nevelőtestület döntését követően – a fenntartó jóváhagyásával, valamint a nyilvánosságra hozatalt követően – lép hatályba.

A módosítások során az intézmény törekszik arra, hogy a pedagógiai program továbbra is megfeleljen a hatályos jogszabályoknak, valamint az intézmény pedagógiai céljainak.

Nagyharsányi Óvoda Pedagógiai Program

A pedagógiai program elfogadásának rendje

A pedagógiai program elkészítéséért az intézmény vezetője felel. A dokumentumot az intézmény nevelőtestülete vitatja meg és fogadja el.

A pedagógiai program elfogadásához a nevelőtestület döntése szükséges.

Az elfogadott pedagógiai program a fenntartó jóváhagyását követően – a nyilvánosságra hozatalt követően – lép hatályba.

A pedagógiai program nyilvánossága

Az intézmény biztosítja, hogy a pedagógiai program minden érdeklődő számára megismerhető legyen.

A dokumentum elérhető:

- az intézményben,
- az intézmény vezetőjénél,
- valamint az intézmény honlapján.

A szülők számára lehetőséget biztosítunk arra, hogy megismerjék az intézmény pedagógiai programját, és tájékozódjanak az óvodai nevelés alapelveiről és céljairól.

A pedagógiai program megvalósításáért felelős személy

A pedagógiai program megvalósításáért az intézmény vezetője felel. A pedagógiai programban meghatározott célok és feladatok megvalósításában az intézmény valamennyi pedagógusa és dolgozója részt vesz.

Az intézmény vezetője gondoskodik arról, hogy a pedagógiai programban foglaltak a mindennapi pedagógiai gyakorlatban érvényesüljenek.

Nagyharsányi Óvoda Pedagógiai Program

Záró rendelkezések

A pedagógiai program az intézmény szakmai működésének alapidokumentuma, amely meghatározza az óvodai nevelés alapelveit, céljait és feladatait.

Az intézmény célja, hogy a pedagógiai program megvalósítása során olyan nevelési környezetet biztosítson, amely támogatja a gyermekek harmonikus fejlődését, elősegíti a közösségi értékek kialakulását, valamint megalapozza a gyermekek sikeres iskolai életét.

LEGITIMÁCIÓS ZÁRADÉK

A jelen dokumentum elkészítése a hatályos jogszabályok, valamint az intézmény belső szabályozó dokumentumai alapján történt.

A dokumentum tartalmát az érintett szervezeti egységek megismerték, véleményezték, és a vonatkozó jogszabályi előírásoknak megfelelően elfogadták.

Az intézmény vezetője a dokumentumot jóváhagyta.

A dokumentum az intézményben szokásos módon közzétételre került.

Jelen dokumentum a 2025. 09. 01. napján lép hatályba, és visszavonásig érvényes.

Elfogadás

A nevelőtestület / alkalmazotti közösség nevében:

[Signature]
.....

név

beosztás

Dátum: 2025. 08. 29.

Jóváhagyás

Intézményvezető:

[Signature]
.....

név

intézményvezető

Dátum: 2025. 08. 29.

Véleményezés (ha releváns)

Szülői szervezet képviselőjében:

[Signature]
.....

név

beosztás

Dátum: 2025. 08. 29.

Fenntartó képviselőjében (ha szükséges):

[Signature]
.....

név

beosztás

Dátum: 2025. 08. 29.

